

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická

Bakalářská práce
Angažovanost USA v pacifickém prostoru z pozice
realistické teorie
Jan Štěpán Karpecki

Plzeň 2024

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Mezinárodní vztahy – britská a americká studia

Bakalářská práce

**Angažovanost USA v pacifickém prostoru z pozice
realistické teorie**

Jan Štěpán Karpecki

Vedoucí práce:

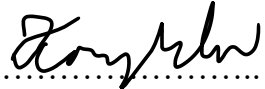
Mgr. Miroslav Plundrich

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2024

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2024

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. Miroslavu Plundrichovi za neúnavnou podporu, ochotu a komentáře při tvorbě této práce. Pan Mgr. Plundrich mi byl v průběhu tvorby nesmírnou inspirací a obohatil mě o celou řadu nápadů a myšlenek, které mi pomohly při psaní.

Rovněž chci poděkovat své rodině a blízkým za podporu při psaní této práce.

Obsah

Úvod	1
-------------------	----------

TEORETICKÁ ČÁST

1. Teoretické zázemí a koncepty defenzivního realismu	5
--	----------

1.1. Geografické aspekty	7
--------------------------------	---

1.2. Technologie	8
------------------------	---

1.3. Bezpečnostní dilema.....	9
-------------------------------	---

1.4. Mocenská rovnováha.....	11
------------------------------	----

2. Shrnutí a klíč ke zkoumání	12
--	-----------

EMPIRICKÁ ČÁST

3. Kontext současných vztahů USA a ČLR	14
---	-----------

3.1. Geografické aspekty pacifické oblasti.....	17
---	----

3.2. Vliv technologií na pozici Spojených států v pacifické oblasti	21
---	----

3.3. Bezpečnostní dilema – novodobé závody ve zbrojení?	25
---	----

3.4. Mocenská rovnováha – nástroj míru USA?	30
---	----

3.5. Vyhodnocení zkoumaných parametrů podle zvolených indikátorů.....	33
---	----

Závěr	38
--------------------	-----------

Seznam zdrojů	43
----------------------------	-----------

Resumé	53
---------------------	-----------

Úvod

„Asijský drak se probouzí: Pochopení hrozby, kterou Čínská lidová republika představuje pro Spojené státy americké“

(autor textu)

Čínská lidová republika (ČLR) se v posledních letech stává jedním z největších geopolitických hráčů na světě. Její rostoucí vliv v Pacifiku představuje hrozbu pro Spojené státy americké a jejich spojence. Geopolitická hrozba vyvstává z mnoha faktorů, včetně teritoriálních sporů, vojenských schopností, ekonomického vlivu a komplexního balíčku „*soft power & hard power*“ strategií, které Čínská lidová republika v regionu uplatňuje.

Čínská lidová republika a Spojené státy americké mají značně komplexní dlouhou historii vzájemných vztahů. Od konce studené války se obě země ocitly v rivalitě, která se v posledních letech prohloubila. Zatímco Spojené státy dlouhodobě považovaly Pacifik¹ za svou sféru vlivu, Čínská lidová republika se snaží o rozšíření svého vlivu v tomto regionu různými způsoby. To vyvolává napětí a často vede k diplomatickým konfliktům mezi oběma mocnostmi. Čína si například nárokuje rozsáhlá území v Jihočínském moři, která jsou však také nárokována jinými zeměmi, jako je Japonsko, Jižní Korea nebo Filipíny. Tyto teritoriální spory vedou k eskalaci napětí a často ústí v konflikty na diplomatické úrovni (Pinsker 2003: 353–368).

Čínská lidová republika rovněž využívá svých neustále se zvyšujících vojenských kapacit a ekonomického nátlaku, a to tak, aby prosadila své nároky, což dále zvyšuje hrozbu, kterou představuje pro Spojené státy americké a jejich spojence v Pacifiku. ČLR je také významným ekonomickým hráčem a má značný

¹ Pacifik neboli pacifická oblast obvykle odkazuje na geografickou oblast Tichého oceánu a jeho blízkých ostrovů. Zahrnuje pobřežní oblasti Ameriky, Asie, Austrálie a ostrovy v Tichém oceánu. Pacifická oblast je strategicky významná pro obchod, dopravu a vojenské operace díky své obrovské velikosti a centrální poloze mezi dvěma velmocemi.

vliv na obchodní vztahy v regionu. Její agresivní obchodní praktiky, jako je „*dumping*“² a narušování trhu, ohrožují americké společnosti a společnosti dalších zemí v regionu. ČLR využívá své ekonomické síly k posílení svého politického vlivu a ovlivňování rozhodování v Pacifiku. ČLR je také známá svými kybernetickými hrozbami a špionážními aktivitami. Čínské hackerské skupiny se zaměřují na získávání citlivých informací a průmyslových tajemství, což představuje vážné riziko pro Spojené státy a jejich společnosti, které v regionu působí. Tyto informace jsou posléze využívány ke svému prospěchu a k oslabení konkurence (Kolakowski 2018). ČLR také využívá svého politického vlivu a strategií „*soft power*“ k posílení svého vlivu v Pacifiku. To zahrnuje podporu autoritářských režimů, investice do infrastruktury a kulturní výměny.

Těmito výše zmíněnými způsoby Čínská lidová republika postupně získává politický vliv v regionu, což ovlivňuje rozhodování a oslabuje americký vliv. Spojené státy americké si jsou vědomy rostoucí hrozby, kterou ČLR představuje v pacifické oblasti, a reagují na ni prostřednictvím různých protiopatření. To zahrnuje zvýšení vojenské přítomnosti v regionu, posílení spojenectví s dalšími zeměmi v Pacifiku a uplatňování ekonomických sankcí vůči čínským subjektům. Spojené státy také podporují své spojence v rozvoji jejich vlastních obranných schopností, aby se vyrovnali s rostoucí hrozbou ze strany ČLR. Hrozba, kterou Čínská lidová republika představuje pro Spojené státy americké v oblasti Pacifiku, má značný vliv na regionální stabilitu a americké zájmy. Spojené státy a jejich spojenci se snaží vyrovnat s touto hrozbou prostřednictvím různých opatření a protiopatření (Mearsheimer 2010: 381–396).

V současnosti vede Spojené státy americké administrativa prezidenta Joe Bidena. Biden zdědil po svém předchůdci v úřadu (Donald Trump) velmi silně narušené vztahy mezi Spojenými státy a Čínskou lidovou republikou. To bylo zapříčiněno několika faktory. Za zmínku stojí tzv. obchodní válka mezi oběma

² Jedná se o prodej zboží na zahraničním trhu za cenu nižší, než je cena stejného zboží na domácím trhu. „*Dumping*“ je obvykle strategie používaná exportéry k prodeji více produktů na zahraničním trhu, která často poškozuje domácí průmysl v cílové zemi kvůli nekalé konkurenci a soutěži

mocnostmi nebo také nárůst provokací a eskalace napětí u Taiwanu (Arežina 2020: 289–315). Bidenova administrativa proto začala podnikat jasné kroky proti asertivní politice Čínské lidové republiky. Jedním z prvních takovýchto významných kroků se stal pakt AUKUS, jenž je vojenským paktem mezi Austrálií, Velkou Británií a Spojenými státy. Jedná se o alianci, která je namířena proti jednomu konkrétnímu soupeři, a to Čínské lidové republice. Naproti tomu ČLR posiluje své vztahy s Ruskem a Severní Koreou, což jsou její spojenci v této oblasti. Tím se v pacifické oblasti vytvářejí bloková uskupení podobná těm z dob Studené války nebo z období před první světovou válkou. Tato skutečnost samozřejmě představuje zvýšené riziko pro vypuknutí konfliktu a eskalaci napětí mezi oběma bloky. Bidenova administrativa rovněž zvýšila export amerického vojenského vybavení do pacifické oblasti. Indonésie nebo Jižní Korea pořizují nové víceúčelové letouny F-15EX a rovněž se projednává možný prodej letadel typu F-16 Vietnamu. Prezident Joe Biden se rovněž nechal slyšet, že v případě napadení Taiwanu Čínskou lidovou republikou přispěchají Spojené státy Taiwanu na pomoc a nebudou stát stranou. Budoucnost rivality Spojených států amerických a ČLR tedy závisí na schopnosti Spojených států a jejich spojenců udržet si svůj vliv a prosadit své zájmy v regionu (Lewis 2023).

Na základě výše zmíněného jsem se rozhodl zaobírat danou problematikou v kontextu mé výzkumné otázky, která je sestavena následovně:

Jak lze prostřednictvím defenzivního realismu vysvětlit angažovanost Spojených států amerických v pacifickém prostoru vůči Čínské lidové republice?

Jako výzkumné období jsem stanovil aktuální volební období současného amerického prezidenta Joe Bidena. Tato bakalářská práce se tedy bude soustředit na zmapování a analýzu kroků administrativy vedené Joe Bidenem. Pro tuto práci budou tedy stěžejní léta 2021–2023, kdy podle mého názoru můžeme sledovat doposud největší napětí mezi oběma zeměmi. Práce bude zaměřena primárně na otázky týkající se zbrojení Spojených států a Čínské lidové republiky, budování soustavy spojenců v pacifickém prostoru (vlčí smečky) a vzrůstajícího napětí,

které je výsledkem předchozích zmíněných. Jako podklad ke své práci jsem zvolil využití zdrojů zabývajících se tematikou amerického působení v Pacifiku. Budu čerpat z odborných publikací, odborných knih a různých dalších mediálních zdrojů.

V první části práce představím teoretické zázemí a koncepty defenzivního realismu, které použiji k vysvětlení angažovanosti Spojených států v pacifické oblasti. Mezi koncepty defenzivního realismu zařadím například rovnováhu moci, bezpečnostní dilema nebo vliv geografických a technologických faktorů. Všechny zmíněné koncepty detailně rozeberu a popíšu v teoretické části práce. Poté koncept zasadím do proudu realismu a uvedu, jak odpovídá výzkumné otázce mé práce. Ve druhé části práce budu aplikovat koncepty defenzivního realismu na události za dosavadní vlády administrativy Joe Bidena. Konkrétní událost vždy vysvětlím a posléze uvedu do souvislostí spojitost s daným konceptem defenzivního realismu. V každé kapitole budu postupovat chronologicky, tedy od nástupu prezidenta Joe Bidena a jeho administrativy do úřadů.

1. Teoretické zázemí a koncepty defenzivního realismu

Teoretická část této práce si klade za cíl prozkoumat spojitost defenzivního realismu, a to tak, jak ho nastínil Kenneth Waltz, a níže uvedených konceptů, mezi které jsem zařadil geografické aspekty, technologie, bezpečnostní dilema a mocenskou rovnováhu. Tyto čtyři aspekty považuji za klíčové pro pochopení kroků administrativy prezidenta Joe Bidena vůči Čínské lidové republice. Zvolil jsem defenzivní realismus, protože poskytuje jedinečnou optiku, jejímž prostřednictvím můžeme analyzovat geopolitickou situaci mezi Spojenými státy a ČLR v oblasti Pacifiku. Níže detailněji představím historii defenzivního realismu, jeho teoretické zázemí společně s koncepty, které budu v této práci využívat.

Defenzivní realismus, významný směr realistické teorie oboru Mezinárodní vztahy, zdůrazňuje nezbytnost zachování národní suverenity a bezpečnosti v rychle se měnícím světě. Tento přístup se postupně etabluje od 80. letech 20. století a je především spojen s osobou Kennetha Waltze, který je označován jako autor defenzivního realismu. Poprvé tyto myšlenky publikuje ve svém díle „*The Theory of International Politics*“ z roku 1979. Waltz argumentuje, že v éře globální nejistoty spojené se studenou válkou se státy stále více snaží upřednostňovat své vlastní zájmy a chránit svou nezávislost. S rozvojem globalizace a vzájemné propojenosti se může zdát, že význam národní suverenity klesá. Proud defenzivního realismu však tvrdí, že uprostřed složitých mezinárodních vztahů by hlavním cílem států mělo být jejich přežití. Defenzivní realisté se zaměřují na posilování svých vojenských schopností a udržování silné obrany, pomocí které mohou státy chránit svou suverenitu a zajistit si přežití v nepředvídatelném geopolitickém prostředí (Zhang 2011: 641–651). Zkoumáním vzájemného působení moci, bezpečnosti a aliancí při prosazování národních zájmů získáme vhled do motivací a jednání států ve stále konkurenčnějším světě. Tato část práce se bude zabývat principy a koncepty defenzivního realismu a bude zkoumat, jak by se daly uplatnit v současném mezinárodním prostředí v souvislosti se soupeřením Čínské lidové republiky a Spojených států amerických v pacifické oblasti.

Defenzivní realismus má významné důsledky pro analýzu mezinárodních událostí a politiky. Tento přístup se často používá k vysvětlení chování států v mezinárodním systému a predikci jejich akcí. Při analýze konkrétních událostí a politických rozhodnutí je důležité vzít v úvahu bezpečnostní zájmy jednotlivých států a jejich snahu o minimalizaci vnějších hrozeb. Defenzivní realismus poskytuje rámcový koncept, který pomáhá interpretovat různé aspekty mezinárodní politiky, jako jsou konflikty, aliance, vojenské operace a mocenská rovnováha. V praxi se defenzivní realismus uplatňuje také v návrhu bezpečnostních politik a strategií. Státy se snaží udržovat rovnováhu moci a minimalizovat rizika útoků a agresivního chování ostatních států. Tento přístup může vést k vytváření aliancí, diplomatických jednání a vojenských opatření, které slouží k zachování bezpečnosti a stability v mezinárodním systému. Defenzivní realismus představuje důležitou teorii v oblasti mezinárodních vztahů, která se zaměřuje na způsob, jakým státy usilují o zachování své bezpečnosti a minimalizaci vnějších hrozeb. Tento přístup se liší od ofenzivního realismu a liberalismu a zdůrazňuje důležitost rovnováhy moci a spolupráce mezi státy (Glaser – Kaufmann: 44–82).

Při hlubším zkoumání problematiky defenzivního realismu je zřejmé, že koncept národní suverenity zůstává trvalou prioritou pro státy, které se snaží pohybovat na stále se vyvíjející globální scéně. Díky pochopení tohoto proudu realismu můžeme lépe porozumět krokům a strategiím, které Spojené státy americké a používají k ochraně svých zájmů a udržení své autonomie. Defenzivní realismus myšlenkově navazuje na neoklasický realismus, který je jednou z teorií mezinárodních vztahů, která se zaměřuje na to, jak anarchický charakter mezinárodního systému ovlivňuje chování států. Defenzivní realisté tvrdí, že primárním záměrem států nejsou územní zisky a maximalizace moci, ale především touha udržet si existující mocenské postavení (Lobell 2010).

Defenzivní realismus vychází z předpokladu, že mezinárodní systém je anarchický a státy jsou v něm neustále vystaveny hrozbě. Podle defenzivních realistů se státy snaží především o udržení svého bezpečí a nejsou přirozeně

agresivní. Důležitým prvkem tohoto proudu realismu je také rozlišení mezi ofenzivním a defenzivním chováním států. Zatímco ofenzivní státy usilují o expanzi a získání co největšího množství moci, defenzivní státy se snaží o zachování existujícího mocenského rovnováhy. Defenzivní realismus také zdůrazňuje, že expanze a dobovačné války jsou pro státy jen zřídka výhodné. Agresivní chování států často vyvolává reakci a odpor ostatních států, což může vést ke ztrátě bezpečí a eskalaci napětí (Zhang 2011: 641–651). Teorie defenzivní realismu se liší od ofenzivního realismu v několika klíčových bodech. Zatímco ofenzivní realismus tvrdí, že všechny státy mají revizionistické záměry a usilují o expanzi a dosažení hegemonie, defenzivní realismus tvrdí, že většina států usiluje o udržení existujícího mocenského rovnováhy. Další rozdíl spočívá v tom, jak tyto dvě teorie vnímají úlohu anarchického mezinárodního systému. Zatímco ofenzivní realisté tvrdí, že mezinárodní systém podporuje expanzi a soutěž mezi státy, defenzivní realisté tvrdí, že mezinárodní systém spíše omezuje státy a motivuje je k zachování statusu quo (Talieferro 2000: 128–160). V rámci této práce se také budu zabývat otázkou, jaký vliv mají typické příznaky defenzivního realismu, jako je geografie, technologie, bezpečnostní dilema či mocenská rovnováha, na jednání Spojených států amerických v pacifické oblasti. Tyto příznaky defenzivního realismu budu používat ve své práci a detailně je představím níže.

1.1. Geografické aspekty

Geografická poloha, ve které se stát nachází, hraje podle defenzivních realistů klíčovou roli ve vytváření zahraniční politiky daného státu. Tento strukturální faktor argumentuje tím, že stát je hnaný touhou po bezpečí, takže se snaží maximalizovat svoje obrané schopnosti, a naopak minimalizovat své zranitelnosti. Geografické vlastnosti jako poloha státu, fyzické rysy a přítomnost či absence soupeřů, hrají nezanedbatelnou roli ve vytváření zahraničních politik těchto států. Defenzivní realisté rovněž tvrdí, že geografické faktory mají dopad na celkové chování státu. Například pokud jsou státy situovány v geografickém výhodném prostředí, v prostředí v blízkosti námořních cest, nerostného bohatství a umírněných států, což zvyšuje jejich bezpečnost, mají takovéto státy tendence

přijímat kooperativní styl zahraniční politiky. Naproti tomu státy, které se nacházejí v méně bezpečném geografickém prostředí, prostředí bez přístupu k námořním cestám, uzavřené ve vnitrozemí a obklopené nepřátelsky naladěnými státy, mají tendence přijímat razantnější a asertivnější zahraniční politiky (Ashworth 2013: 138–149).

Defenzivní realismus rovněž vyzdvihuje důležitost fyzické geografie, která může taky hrát důležitou roli v chování států. Například státy situovány v hornatém terénu mohou mít tendenci tíhnout k defenzivnímu pojetí své zahraniční politiky, zatímco státy situovány v nížinách a přímořských oblastech mohou inklinovat k asertivnějšímu pojetí své zahraniční politiky. Závěrem lze tedy říct, že podle defenzivního realismu hraje při utváření chování státu důležitou úlohu geografie. To ovlivňuje geografické prostředí, fyzické rysy a přítomnost spojenců či nepřátel v geografickém prostředí, v němž se stát nachází (Bladgen 2021: 2–20).

1.2. Technologie

Defenzivní realismus pohlíží na technologie jako na jeden ze strukturálních faktorů ovlivňující chování států. Technologie mohou hrát významnou a nezanedbatelnou roli při utváření rovnováhy moci a bezpečnosti mezi státy navzájem. Technologický pokrok může výrazně posílit ekonomické a zejména pak vojenské kapacity státu a tím mu umožnit efektivněji promítat svou moc a chránit své zájmy. Například vývoj a vlastnictví atomových, vodíkových a termojaderných zbraní za dob studené války přinesl světu ve výsledku období relativní stability na mezinárodní scéně. Obě velmoci, tj. jak Spojené státy americké, tak i Sovětský svaz, věděly, že v případě války jsou schopné se díky svým technologickým vymoženostem zcela zničit navzájem. Díky tomu se podařilo až do rozpadu Sovětského svazu na začátku 90. let udržet status *quo* a uchránit tak svět před jadernou apokalypsou. V současnosti můžeme označit vzestup Čínské lidové republiky jakožto technologické a vojenské supervelmoci za velmi znepokojující pro oblast Asijko-pacifického regionu (Drezner 2019: 286–303).

Technologie mohou mít rovněž důsledky pro defenzivní realismus z pozice ekonomické soutěže. S neustále se prohlubující globalizací a propojeností států navzájem roste i šíření technologií. Ty usnadňují celé paletě společností přeshraniční působení, které vede ke zvýšení konkurence na trhu mezi státy o ekonomické zdroje a trhy. Defenzivní realismus tedy zastává myšlenku, že pokroky v technologické oblasti poskytují státům celou řadu ofenzivních i defenzivních opatření, čímž do značné míry ovlivňují jejich postavení v mezinárodním systému. Stát, který vlastní atomové zbraně, má v mezinárodním systému větší váhu a lepší postavení než stát, který tyto zbraně nevlastní. Z toho vyplývá, že rapidní pokrok v technologiích přispívá ke změnám v mezinárodním systému a také k rovnováze sil, kterou může narušit stejně, jako když Spojené státy americké byly po omezenou dobu jediným státem světa, který vlastnil atomové zbraně (Lieber 2000: 71–104).

1.3. Bezpečnostní dilema

Bezpečnostní dilema je jedním z dalších strukturálních faktorů defenzivního realismu, které vysvětluje, jak státy vnímají bezpečnostní hrozby a podnikají kroky ke zvýšení své vlastní bezpečnosti. Bezpečnostní dilema pojednává o situaci, kdy stát přijme nějaké opatření ke zvýšení své bezpečnosti, čímž ale začne ohrožovat ostatní státy. Klasický příklad se nabízí v období před první světovou válkou, kdy se Německo rozhodlo spustit svůj ambiciózní námořní program, kterým by se vyrovnalo námořnictvu Britského impéria. Tento krok byl zamýšlen ze strany Německa jako defenzivní, nicméně ve Velké Británii byl brán jako agresivní a provokativní. Německo v té době již bylo nejsilnější zemí v Evropě a v případě, že by se vyrovnalo Britskému námořnictvu, by to bylo pro Londýn katastrofální zprávou (Herz 2003: 411–416).

Bezpečnostní dilema je zapříčiněno tím, že každý ze států má jiné zájmy, ideologii a vnímání bezpečnosti, což vede k obavám státu o vlastní přežití a touze po relativní moci. Podle defenzivního realismu jsou státy neustále zapojeny do soutěže o zvýšení své bezpečnosti, což mnohokrát vyústí v bezpečnostní dilema. Státy se totiž navzájem vnímají jako bezpečnostní hrozby a v důsledku toho

přijímají opatření na odvrácení takovýchto vzájemných hrozeb. Těmito kroky mohou ohrožovat jednak bezpečnost okolních států, ale také bezpečnost v mezinárodním systému. Tato jednání mohou vést k eskalaci napětí či závodům ve zbrojení (Gordeeva 2016).

Bezpečnostní dilema ve valné většině případů začíná právě závody ve zbrojení. Jedná se o situaci, ve které na sebe začnou vzájemně reagovat dva či více aktérů v oblasti zbrojení nebo vývoje zbrojních technologií. Toto zbrojení posléze vede ke spirále napětí, do kterého aktéři sklouznou. Uniknout z tohoto kruhu je velmi složité, jelikož byť jeden z aktérů bude mít vůli zastavit zbrojení a tím tedy uvolnit napětí, zároveň se tím vystavuje riziku snížení vlastní bezpečnosti na úkor aktéra, který pokračoval ve zbrojení. Z toho plyne, že aktér sledující kurz defenzivního realismu, jehož hlavní myšlenkou je maximalizace bezpečnosti a důraz na přežití aktéra v anarchickém systému, se jen zřídka kdy vzdá zbrojení a tím i potenciálních výhod nad svým protivníkem. Na začátku kapitoly jsem zmínil příklad z počátku dvacátého století, který nyní můžeme doplnit o další typický příklad, jímž byly bezpochyby závody ve zbrojení mezi Spojenými státy a Sovětským svazem v průběhu studené války v druhé polovině 20. století a zejména pak v 80. letech za administrativy amerického prezidenta Ronalda Reagana (Liff A. P. – Ikenberry, G. J. 2014: 52–91).

V případech, které jsem zmínil, je nezřídka pouze otázkou času, než dojde ke konfliktu. Zbrojení na začátku 20. století nakonec vedlo k obrovské lidské tragédii v podobě první světové války. Závody ve zbrojení v 80. letech vedly k ekonomickému vyčerpání a rozpadu Sovětského svazu. Podle defenzích realistů tedy existují tři hlavní faktory, které přispívají ke vzniku bezpečnostního dilematu.

1) Relativní síla: Státy neustále soutěží o moc a bezpečnost, přičemž státy se silnou vojenskou a ekonomickou základnou jsou považovány za hrozbu pro slabší státy s menšími vojenským či ekonomickými kapacitami. To může vést k bezpečnostnímu dilematu, protože slabší státy se cítí být ohroženy silnějšími státy.

2) Ideologie a zájmy: Každý stát má svou odlišnou ideologii a rozdílné vnímání zájmů. To může vyústit v bezpečnosti dilema, protože každý stát může vnímat jednání jiného státu jako ohrožení svých vlastních zájmů.

3) Vnímání bezpečnosti: Státy vnímají velmi rozdílně a subjektivně svoji bezpečnost, takže to co platí pro jednoho, nemusí platit pro všechny. Jinými slovy, stát A má rozdílné obavy v otázkách své bezpečnosti, a kroky, které podniká stát B ke zvýšení své bezpečnosti tak mohou být považovány státem A za ohrožení jeho vlastní bezpečnost (Tang 2009).

1.4. Mocenská rovnováha

Podle defenzivního realismu je mocenská rovnováha klíčovým faktorem, který určuje chování státu a jeho politická rozhodnutí. Mocenská rovnováha označuje celkové rozdělení vojenské síly mezi státy. Jedná se jak o ofenzivní, tak i defenzivní kapacity států. Tento koncept pracuje s myšlenkou, že pokud je rozložení moci mezi státy rovnoměrné či vyvážené, existuje menší pravděpodobnost, že se objeví agresivní aktéři. Naopak, pokud jeden či více aktérů disponuje významnou mocenskou výhodou (větší armádou/námořnictvem, lepšími zbraněmi atd.), je pravděpodobnější, že k dosažení svých cílů využije svých vojenských kapacit (Zhengyu 2018: 786–823).

Koncept mocenské rovnováhy napovídá, že se aktéři snaží dosáhnout rovnováhy v systému tím, že za tímto účelem upraví své chování a rozhodování. Pokud má například některý aktér pocit, že má nedostatečnou moc, může se uchýlit k asertivním krokům, jako je budování svých vojenských kapacit či vytváření aliancí s jinými aktéry v systému za účelem vyvažování moci silnějších států. Pokud oproti tomu některý aktér vnímá své postavení v mezinárodním systému tak, že má dostatek mocenských kapacit, může být ve svých akcích zdrženlivější či může raději přistupovat ke kompromisním řešením, aby tak předešel vzniku koalice namířené proti němu. Dynamiku mocenské rovnováhy mohou v jejím systému navíc ovlivnit různé faktory, jako jsou například výše zmíněné technologické změny, ekonomické zdroje či změny ve struktuře a fungování mezinárodních organizací. Tyto faktory tak nutí státy neustále přizpůsobovat nebo

doplňovat své mocenské kapacity k udržení svojí efektivní moci v systému (Andersen 2018).

Jak aktéři v systému interpretují či odhadují svoji relativní sílu, je často zásadním prvkem rozhodovacího procesu. Aktéři, tj. v tomto případě státy, tak mohou posuzovat svou relativní sílu mimo jiné v kontextu svých ofenzivních schopností, schopností svých spojenců nebo návratnosti svých akcí. Pochopení základních strukturálních faktorů a dynamiky distribuce moci je tedy klíčové pro aktéry, kteří chtějí rozumět procesu fungování mezinárodních vztahů a na základě toho tak rozvíjet svou zahraniční politiku (Nexon 2009: 330–359).

2. Shrnutí a klíč ke zkoumání

Z výše uvedeného vyplývá, že defenzivní realismus je významným směrem realistické teorie Mezinárodních vztahů, který se soustředí na celou škálu strukturálních faktorů. V kontextu této analýzy budu pracovat s faktory jako je mocenská rovnováha, bezpečnostní dilema, technologie nebo geografické aspekty. Tyto faktory mohou více či méně ovlivňovat státy v jejich rozhodovacích procesech. Defenzivní realismus předpokládá, že jednání států je motivováno snahou o maximalizaci bezpečí, a tedy zajištění vlastního přežití.

V rámci analýzy působení Spojených států v pacifické oblasti z pohledu defenzivního realismu jsem vybral výše zmíněné faktory, které budu považovat za klíčové indikátory defenzivního realismu pro tuto práci. Ke každému indikátoru přiřadím sledovaný parametr, na kterém budu níže demonstrovat, zdali Spojené státy naplňují přístup defenzivního realismu. Na konci empirické části práce poté provedu vyhodnocení výsledků a v závěru doplním o vlastní komentář a možný vývoj situace do budoucna.

U indikátoru geografických aspektů se budu soustředit na to, zdali Spojené státy podnikají kroky pro zlepšení své výchozí geografické pozice v případném ozbrojeném konfliktu s Čínskou lidovou republikou. U indikátoru technologií budu zkoumat, zdali a v jakých oblastech si Spojené státy udržují technologický náskok před ČLR. U indikátoru bezpečnostního dilematu se budu převážně

soustředit na začínající závody ve zbrojení mezi oběma velmocemi a jejich zbrojní arzenál. A konečně u indikátoru mocenské rovnováhy se budu zabývat tím, zdali Spojené státy podnikají kroky k navázání nových partnerství či aliancí. Pro lepší přehled přikládám tabulku, ve které jsou zaneseny výše zmíněné parametry společně s indikátory, kterými se budu v této práci zabývat.

Indikátor defenzivního realismu	Sledovatelné parametry indikátorů defenzivního realismu
Geografické aspekty	Aktér si vylepšuje pozici v oblasti působnosti
Technologie	Aktér si udržuje technologický náskok
Bezpečnostní dilema	Pokud zbrojí aktér A, zbrojí také aktér B
Mocenská rovnováha	Aktér vytváří aliance a navazuje nová spojení

3. Kontext současných vztahů USA a ČLR

Za vlády současného prezidenta Spojených států Joe Bidena poznamenala americko-čínské vztahy řada významných událostí týkajících se vojenských, ekonomických, technologických a bezpečnostních otázek.

Jedním z nejpálčivějších problémů mezi velmocemi je vojenská soutěž. Jak Spojené státy, tak i Čínská lidová republika jsou vojensky přítomné v Jihočínském moři, ze kterého se tak v posledních letech stalo místo eskalace vzájemného napětí. ČLR zde v rozporu s mezinárodním právem staví umělá ostrovní opevnění, v důsledku čehož rozšiřuje nejen vojenskou kontrolu Jihočínského moře, ale také svoji výlučnou ekonomickou zónu. ČLR tak z tohoto jednání benefituje jak vojensky, tak i ekonomicky. Spojené státy v odpovědi na toto jednání začaly podnikat takzvané *Freedom of Navigation Operation*, které mají za cíl zpochybnit nároky ČLR v Jihočínském moři a poukázat na jejich protiprávnost (Tran 2024).

Obě země se také spolu zapletly do soupeření v oblasti obchodu a technologií. Závod o technologické prvenství se v posledních letech stal jedním z hlavních bojů mezi zeměmi. Čínská lidová republika zaznamenala významné pokroky na poli umělé inteligence a vojenských technologií, což představuje nezanedbatelnou výzvu pro zachování technologické nadřazenosti Spojených států. Obě země se snaží navzájem separovat své ekonomiky a snížit tak svou vzájemnou ekonomickou a technologickou závislost doma i na trzích toho druhého. Tento vývoj nabral na rychlosti po nástupu administrativy Joe Bidena do Bílého domu. Implementace těchto řešení je hnána obavami o národní bezpečnost, obavami o odolnost dodavatelských řetězců a ideologickými rozdíly. Podle Spojených států se ČLR snaží využít svých ekonomických a technologických kapacit k dosažení svých globálních ambic. Na to Spojené státy odpovídají zaváděním cel na různé produkty (typicky polovodiče) a implementací dalších opatření k omezení vlivu ČLR (Demarais 2022).

Spojené státy vnímají Čínskou lidovou republiku jako strategickou výzvu pro jejich globální vliv a snaží se zadržet expanzi ČLR v oblastech Jihočínského moře a Indo-Pacifiku. V reakci na vzrůstající sílu a vliv ČLR se Spojené státy snaží

budovat aliance a partnerství s dalšími zeměmi v regionu. Příkladem může být QUAD (*Quadrilateral Security Dialogue*) nebo AUKUS (*Australia – United Kingdom – United States*). Obě tato uskupení byly založeny za tímž konkrétním cílem, kterým je omezení přítomnosti ČLR v Indo-Pacifiku a Pacifiku. Spojené státy se rovněž snaží zlepšovat vzájemné vztahy s ostatními státy v pacifické oblasti, jmenovitě můžeme hovořit o Filipínách, Vietnamu nebo Indonésii. Toto navazování nebo vylepšování vztahů má jasně symbolický i praktický význam. Ze symbolického hlediska jde o jakýsi vzkaz, pomocí kterého Spojené státy demonstrují jednotu pacifické oblasti v případě asertivních kroků ČLR. Z praktického hlediska jde zejména o zajištění takzvaných škrticích bodů v regionu, pomocí kterých chtějí Spojené státy zadržovat ČLR v Jihočínském moři (Munir – Safdar 2022).

Jedním z dalších problematických bodů vzájemných čínsko-amerických vztahů je bezpochyby otázka Taiwanu. Taiwan, jenž je od pevninské Číny oddělený Taiwanskou úžinou, čelí v několika posledních letech stupňujícím se asertivním výpadům Čínské lidové republiky, která si jej nárokuje jako součást svého území v rámci politiky jedné Číny. Proti tomu se staví Spojené státy americké, které podporují Taiwan (zejména vojensky) jako poslední výspu Čínské demokracie. Tato protichůdná jednání samozřejmě vytvářejí napětí mezi oběma mocnostmi, které eskaluje a deeskaluje v návaznosti na dění kolem samotného ostrova. Taiwan tak v sobě nese jakousi rozbušku případného konfliktu mezi oběma aktéry (Sacks 2023).

Dalším velkým tématem je vývoj vojenských kapacit, do kterého obě země pumpují astronomické částky. Například rozpočet Spojených států na obranu za rok 2022 měl sice podle SIPRI (*Stockholm International Peace Research Institute*) dosáhnout výše 876 miliard amerických dolarů, nicméně se podle nejnovějších propočtu vyšplhal až k hranici 1,6 bilionů dolarů. Oproti tomu se rozpočet Čínské lidové republiky dostal k hranici 300 miliard dolarů. Zde je patrná snaha Spojených států udržet si vojenskou převahu nad ČLR i v následujícím desetiletí (Carnadas – Foster 2023). Na tomto příkladu je patrné, jak klíčovou složkou se

ozbrojené síly stávají. Spojené státy i Čínská lidová republika masivně investují zejména do svých námořnictev a nových inovativních projektů. V této souvislosti můžeme zmínit masivní výstavbu hladinových lodí ze strany ČLR a projekty jako NGAD (*Next Generation Air Dominance*) nebo ORP (*Ohio Replacement Program*) ze strany Spojených států. Všechny tyto zmíněné programy jsou investicemi do budoucna, které mají zajistit jak Spojeným státům, tak i ČLR vojenskou a technologickou převahu nad svým protivníkem v případě vypuknutí konfliktu (Tarini 2014), (Losey 2023).

I přes obrovské výdaje vynakládané Spojenými státy na jejich ozbrojené síly čelí Spojené státy rovněž velkým problémům. Dost možná ten nejzásadnější problém se v kontextu pacifické oblasti týká námořnictva. Americké námořnictvo je technologicky nejvyspělejší na světě, nicméně již není nejpočetnější. Toto prvenství získalo námořnictvo Čínské lidové republiky, a to právě na úkor Spojených států. Tento fakt je zapříčiněn různými důvody. Asi jako ten nejkritičtější se ukazuje lidský potenciál. Spojené státy nemají dostatek lodních inženýrů, konstruktérů nebo dělníků na to, aby mohly dosáhnout výroby požadovaného objemu plavidel. To má za následek zpoždující se výrobu a dodávky nových plavidel námořnictvu. V kontrastu se situací ve Spojených státech má ČLR stále ještě nevyčerpaný lidský potenciál, čemuž i odpovídá efektivita a produktivita jejího loďařského průmyslu. Pryč jsou časy z éry 80. let 20. století, kdy Ronald Reagan prosadil strategický plán *600-ship Navy*, kterým si Spojené státy zajistily naprostou dominanci nad světovými oceány. V té době neexistovala tak masivní námořní síla, jako byla ta americká. Reaganova administrativa rovněž prosadila i další masivní investice do zbrojení a technologického vývoje, což mělo za následek americkou dominanci v celkovém kontextu pozdního období studené války. V současnosti americké námořnictvo deklaruje, že k plnění všech svých úkolů potřebuje kolem 380 bojových plavidel. Reálně má ale k dispozici pouze něco kolem 290 plavidel. Z toho vyplývá, že americkému námořnictvu chybí téměř 100 válečných plavidel k efektivnímu plnění všech požadavků na něj kladených (Grohmann 2024a).

Faktem nicméně zůstává, že i přes ideologické rozpory, ekonomickou, technologickou a vojenskou soutěž pokračují Spojené státy s Čínskou lidovou republikou v udržování vzájemných diplomatických vztahů. Obě země rovněž navázaly dialog ohledně celé řady problémů týkajících se vzájemného obchodu a dalších otázek.

3.1. Geografické aspekty pacifické oblasti

Geografické aspekty pacifické oblasti hrají významnou roli v defenzivním realismu, protože na jejich základě dochází k formování zahraničněpolitických strategií, a to jak Spojených států, tak i Čínské lidové republiky.

Hned na začátku je ale potřeba podotknout, že Spojené státy si pro svou potřebu výklad geografických aspektů v kontextu defenzivního realismu upravily či modifikovaly. V teorii defenzivního realismu totiž hraje klíčovou roli geografická poloha, ve které se daný aktér nachází. V případě Spojených států by to tedy správně měla být geografická oblast Severní Ameriky, nikoliv pacifická oblast. Je ale potřeba připomenout, že Spojené státy dlouhodobě hrají roli jakéhosi globálního policisty, který si klade za cíl hájit mír, stabilitu, bezpečnost a mezinárodní právo. Právě díky těmto pohnutkám se Spojené státy neomezují pouze na geografickou oblast Severní Ameriky, ale *de facto* působí globálně, což má za následek jejich přítomnost právě i v pacifické oblasti, ve které mají bolestné historické zkušenosti s vojenskou agresí jiných států a která je v současnosti jedním ze světových epicenter napětí (Etzioni, A. 2016: 501–517). Další oporou oprávněnosti působení Spojených států v pacifické oblasti je změna americké zahraniční politiky v dobách administrativy Baracka Obamy. Ta formou jejího klíčového dokumentu *Pivot to Asia* deklarovala, že Spojené státy považuje za pacifický národ. V kontextu defenzivního realismu a jeho teoretického vymezení je tedy přítomnost Spojených států v pacifické oblasti ospravedlnitelná. Na tento dokument navazuje administrativa Joe Bidena, která v zahraniční politice Spojených států vnímá pacifickou oblast jakožto středobod amerických zájmů.

Pacifická oblast je regionem, který zahrnuje mnoho zemí, s nimiž mají Spojené státy blízké historické vztahy. Zmínit můžeme Japonsko, Jižní Koreu nebo

Austrálii. V tomto regionu se rovněž nachází celá řada malých ostrovů a souostroví, které mají velkou strategickou hodnotu. Příkladem může být Havaj, Guam, Samoa nebo Mariany. O těchto ostrovech můžeme v případě konfliktu hovořit jako o nepotopitelných letadlových lodí, které mají potenciál kontrolovat širokou oblast. Kontrola rozlehlých oblastí je v kontextu pacifické oblasti naprosto zásadní, když si uvědomíme, jak rozlehlý tento region je (Mainardi 2021).

Spojené státy se spolu se svými spojenci snaží ovládnout klíčové škrťací body, jako je například Malacký průliv, Jávské moře nebo oblasti kolem Filipín, Taiwanu, Jižní Koreji a Japonska, a to tak, aby co nejvíce izolovaly Čínskou lidovou republiku v oblasti Jihočínského a Východočínského moře. Strategie Spojených států spočívá v případném odříznutí ČLR od klíčových námořních tepen obchodu v regionu. V tomto kontextu tedy hrají geografické aspekty pacifické oblasti významnou roli pro Spojené státy, protože jim umožňují udržovat si strategickou výhodu nad potenciálními protivníky nebo nepřáteli (Moriyasu 2022).

Faktem nicméně nadále zůstává, že v případě konvenčního konfliktu mezi Spojenými státy a Čínskou lidovou republikou bude ČLR disponovat významnou geografickou výhodou, jelikož se bude *de facto* hrát na jejím hřišti. Je pravděpodobné, že ke střetům bude docházet v Jihočínském a Východočínském moři, které bezprostředně sousedí s pevninskou ČLR. Z geografického hlediska, tak bude mít ČLR strategickou výhodu nad Spojenými státy, jelikož bude moci své vojenské prostředky distribuovat na frontu (kterou se pravděpodobně stanou drobné ostrůvky) v relativně krátkém čase a vysokých počtech. Spojené státy se oproti tomu dostanou do značné geografické nevýhody, jelikož pevninské Spojené státy budou v tu chvíli ležet od místa bojů přes jedenáct tisíc kilometrů. Z toho plyne, že operace a zásobování budou muset být přesně naplánované a zkoordinované, aby nedocházelo k chybám a zdržením (Kaplan 2010: 22–41).

Spojené státy si tuto slabinu uvědomují, a proto se zaměřují na drobné ostrovy jako je právě Guam, Saipan nebo Tinian, které mají v případě vypuknutí konfliktu sloužit jako americké předsunutě základny, které budou dostatečně vzdálené od

hlavních bojů, ale na druhou stranu zase v dostatečné blízkosti, aby byly schopné zásobovat námořní pěchotu a expediční sbory. Nutno podotknout, že výše zmíněné ostrovy mají s tímto využitím již své zkušenosti.

Za druhé světové války při americkém pacifickém tažení se z těchto ostrovů po jejich obsazení staly klíčové vojenské základny amerického vojenského tažení. Ze Saipanu a Tinianu se staly letecké základny, ze kterých startovaly stroje B-29 Superfortress k bombardování japonských domovských ostrovů. Guam byl po osvobození přeměněn na logistické centrum, odkud byly zásobovány další operace na ostrovech Iwo Jima a Okinawa (Kwan 2021: 41–53).

Spojené státy tedy dobře vědí, jaký potenciální přínos mohou tyto ostrovy mít a v současnosti již proto byly započaty práce na obnově americké letecké základny na Tinianu. Tímto krokem se snaží Spojené státy diverzifikovat svoje vojenské zdroje na více míst, jelikož v současnosti se například páteř amerických vzdušných sil v pacifické oblasti koncentruje na Andersonově letecké základně na Guamu a letecké základně Kadena na japonském ostrově Okinawa. V této souvislosti panují obavy, že by jeden koncentrovaný úder nepřítele mohl vážně omezit schopnosti amerického letectva v oblasti. Z taktického hlediska proto chtějí Spojené státy využít desítek malých ostrovů v oblasti k rozdělení svých sil a znesnadnění zacílení svých hlavních jednotek jedním úderem (Gordon 2023).

Další geografický aspekt, který musejí brát Spojené státy v potaz, je poloha Taiwanu, jenž je oddělen od pevninské Číny Tchajwanskou úžinou. Jedná se tedy pouze o zhruba 160 kilometrů široký pás moře, který odděluje Čínskou lidovou republiku a Taiwan (Čínskou republiku). Taiwan, který je svým demokratickým politickým systémem trnem v oku totalitně založené komunistické ČLR, je tak často vystaven jejímu agresivnímu jednání a provokacím. Zmínit můžeme například pravidelné narušování vzdušného prostoru letectvem Čínské lidové osvobozené armády, pořádání masivních vojenských cvičení ČLR v blízkosti ostrova a v neposlední řadě též politicky motivované útoky samotného prezidenta Si Ťin-pchinga, který ještě donedávna hovořil o „mírovém“ sjednocení, nicméně

ve svých posledních prohlášeních změnil tón a nyní mluví již jen o sjednocení (Thompson 2020).

Všechny tyto výše zmíněné výpady proti Taiwanu jsou velmi nebezpečné, protože může kdykoliv dojít k nešťastnému incidentu, který může vyústit až v konflikt. Spojené státy jsou si vědomy rizik, které by sebou přinesl případný konflikt s ČLR. Z toho důvodu můžeme sledovat snahu Spojených států od takovýchto akcí ČLR odradit. V Tchajwanském průlivu se tak často vyskytují válečné lodě amerického námořnictva za účelem demonstrace síly a poselství vůči ČLR, že Taiwan není sám (Smith 2024).

Nicméně pravdou zůstává, že v případě napadení Taiwanu jsou možnosti Spojených států reagovat na tento útok velmi omezené, a to zejména díky geografické vzdálenosti, která odděluje Taiwan od Spojených států. V případě konfliktu se tak nejbližší nepotopitelnou americkou vojenskou základnou stane japonský ostrov Okinawa, který leží zhruba 750 kilometrů severovýchodně od Taiwanu a na kterém je dislokována značná část amerických pacifických vzdušných sil. Podle nejrůznějších expertíz se má za to, že ČLR nebude na útok připravená minimálně do roku 2030. To dává zejména Spojeným státům čas na vývoj nových zbraňových systémů (viz předchozí kapitola) a implementaci nových taktik a strategií zmíněných výše (Cunningham 2024).

Závěrem tak lze konstatovat, že Spojené státy budou v případě konfliktu s Čínskou lidovou republikou čelit v Pacifické oblasti jak geografickým výhodám, tak i nevýhodám. Geografickými aspekty, jež představují pro Spojené státy výhodu, jsou například škrťící body, které Spojené státy a jejich spojenci v oblasti kontrolují. To může mít v případě konfliktu významný vliv na námořní dopravu a obchod. Další výhodou Spojených států je nezanedbatelný počet spojenců a partnerů, kteří se z geografického hlediska nacházejí v příznivé blízkosti teoretického místa konfliktu. Zmínit můžeme Japonsko, Jižní Koreu, Taiwan, Austrálii nebo nově taky Indonésii a Vietnam se kterými Spojené státy prohlubují své vztahy v důsledku hrozby ze strany ČLR.

Na druhou stranu budou muset ale Spojené státy čelit rovněž geografickým nevýhodám, které jim nebudou hrát do karet. Jedná se především o rozdíl ve vzdálenostech od míst potenciálních bojů. Zatímco ČLR bude mít *de facto* výhodu domácího týmu v Jihočínském a Východočínském moři, tak Spojené státy se budou muset chtít nechtít spoléhat na své drobné ostrovní základny na ostrovech Guam, Okinawa nebo na Severních Marianách. Velká vzdálenost bude mít rovněž negativní vliv na vojenské operace, protože bude nesmírně složité efektivně přesouvat bojové jednotky a udržet jejich zásobování vojenským materiálem.

Asi za největší geografickou nevýhodu pro Spojené státy je považován samotný Taiwan. Jde o to, že Taiwan je v současnosti dost možná tím jediným místem, kde reálně může dojít ke střetu mezi Spojenými státy a ČLR. V tomto ohledu jsou Spojené státy z geografického hlediska ve značné nevýhodě, protože Taiwan leží doslova na dvorku ČLR. To znamená, že pokud se ČLR odhodlá k útoku, tak odpověď Spojených států už nemusí přijít včas, což by pro samotný Taiwan znamenalo katastrofu.

3.2. Vliv technologií na pozici Spojených států v pacifické oblasti

V případě střetu mezi Spojenými státy a Čínskou lidovou republikou bude hrát klíčovou roli technologická úroveň a vyspělost obou protivníků. Spojené státy si dlouhodobě v této oblasti udržují prvenství, nicméně ČLR je na vzestupu mílovými kroky, což sebou přináší znepokojení na vrcholných místech ve Washingtonu. Panují obavy, že by se ČLR mohlo podařit předstihnout Spojené státy zejména v oblasti vojenských technologií. To by pro Spojené státy mohlo znamenat ohrožení jejich ambic a postavení v pacifické oblasti (Bateman 2022)

Je možné říct, že během celého 20. století docházelo k obrovskému pokroku ve vývoji zbraňových systémů a nových technologií. Rakety nahradily děla, proudové motory nahradily ty pístové a přesně vedené útoky pomocí laserově naváděných pum nahradily kobercové strategické bombardování. Tento trend nezpomalil ani ve 21. století. Spíše naopak lze tedy konstatovat, že i v současnosti můžeme pozorovat velmi rychlý vývoj technologických novinek, které mohou být využity jak ve vojenské sféře, tak i v té komerční. Jako příklad mohou posloužit třeba

kvantové technologie či technologie vyvíjené soukromým sektorem, které již mají nebo mohou mít inovativní přesah do vojenského technologického vývoje, jmenovitě například ve firmě SpaceX.

Právě například mezi firmou SpaceX a americkými administrativami se v posledních letech značně prohloubily vzájemné vztahy. Firma miliardáře Elona Muska buduje pro Spojené státy a jejich spojence rozsáhlou síť průzkumných vojenských satelitů, kterých má být ve výsledku až kolem jednoho tisíce. Tato hustá síť poskytne v budoucnu Spojeným státům významnou výhodu, jelikož bude schopná prakticky v reálném čase sledovat jakékoliv místo na zemi. V případě válečného konfliktu to znamená okamžitou lokalizaci lodí, letadel, tanků či pozemních jednotek nepřítele. To může potenciálně představovat rozhodující výhodu nad technologicky zaostalejším protivníkem. V tomto ohledu je Čínská lidová republika daleko za Spojenými státy. SpaceX momentálně patří k technologické špičce v oblasti vypouštění satelitů. Jenom od roku 2019 vypustila SpaceX na oběžnou dráhu něco kolem 5 500 komerčních satelitů *Starlink*, které zajišťují globální internetové připojení. To představuje až 75 % všech vypuštěných družic od té doby, přičemž ČLR vypustila dalších 12 % družic a Spojené státy spolu se zbytkem světa pak zbylých 13 % družic. Z toho je patrné, že soukromé firmy, jako je SpaceX a jí podobné, představují pro Spojené státy strategický přínos americké technologické nadřazenosti (Grohmann 2024b). Dalšími významnými technologickými firmami pracujícími pro ozbrojené síly Spojených států jsou například společnosti Raytheon Technologies či Lockheed Martin Corporation. Tyto firmy se kromě jiného soustředí na oblast vývoje a implementace umělé inteligence a taky na elektronický boj a kyberbezpečnost. Spolupráce s těmito komerčními subjekty je pro Spojené státy životně důležitá pro zajištění technologického prvenství v kontextu soutěže s ČLR v pacifickém prostoru. Navíc angažmá komerčních subjektů ve státních zakázkách podporuje ekonomiku i soutěž v technologickém sektoru (Law 2023).

Jinými slovy stát, který si chce někde vytvořit a udržet postavení, tak musí držet krok s vývojem nejen současných, ale také budoucích technologií. Z logiky

věci tedy vyplývá, že technologicky vyspělejší protivník bude v případě střetu disponovat výhodou a nebude mít problém v konfliktu o moc a postavení porazit protivníka na nižším stupni technologického vývoje. Proto můžeme pozorovat snahu Spojených států udržovat si převahu nad svými protivníky pomocí technologického vývoje a inovací svých vojenských kapacit. Pro Spojené státy je tedy důležité si udržet technologickou převahu zejména v oblasti námořnictva a letectva, která budou v příštím rozsáhlém konfliktu v pacifickém prostoru hrát klíčovou roli (Benbow 2008: 207–226).

V současné době je vrcholem vývoje vojenských technologií 21. století technologie *stealth*. Jedná se o komplexní označení designů letadel či lodí, tak aby byly co nejhůře detekovatelné radary aj. prostředky. Toho lze dosáhnout pomocí aplikace speciálních nátěrů nebo specifických úhlů při samotné konstrukci, které mají snížit tzv. efektivní odrazovou plochu radarových vln či vlastního vyzařování např. v radiovém či infračerveném spektru. Tato technologie tedy dělá lodě a zejména letadla obtížně zjistitelná pro radary, radarově naváděné střely a další vojenské prostředky protivníka. V tomto technologickém odvětví si Spojené státy udržují převahu nad Čínskou lidovou republikou. Zejména díky rozsáhlému *know-how* s touto technologií, která se datují už od 80. let 20. století (Pattanaik – Chauhan 2023: 543–546).

V současnosti se mohou Spojené státy opřít o svou základnu strojů F-22 Raptor, F-35 Lightning II a B-2 Spirit. Jmenovitě F-22 Raptor je dlouhodobě považován za nejvýkonnější stíhací letadlo na světě, které je schopné vybojovat vzdušnou nadvládu nad bojištěm, jež hraje v soudobých konfliktech naprosto klíčovou roli (Cancian 2021: 75–94). Spojené státy se rovněž pokusily vybudovat flotilu *stealth* plavidel třídy tzv. *Zumwalt class*, která měla čítat něco přes třicet plavidel. Nicméně v důsledku nedostatku finančních zdrojů byla omezena pouze na tři jednotky, kterými jsou USS Zumwalt, USS Michael Monsoor a USS Lyndon B. Johnson. Tato třída plavidel měla být absolutní technologickou špičkou ve své kategorii, ale nakonec pohořela na vývojových problémech a neustále vzrůstajících nákladech, které se postupem času staly neúměrně vysokými v porovnání s tím,

jaký finální produkt jejich prostřednictvím nakonec námořnictvo získalo. Zde se do značné míry projevila neochota investovat nemalé prostředky do dalšího vývoje těchto plavidel v dobách míru, kdy zkrátka není tak velký tlak na inovativní řešení, jako je tomu v dobách války. V důsledku stavby pouhých tří jednotek těchto plavidel se proto plavidla této třídy často označují jako technologické demonstrátory (Rusell 2020: 59–84). V současnosti také probíhají ve Spojených státech práce na novém konceptu stíhacího *stealth* letounu, který má být designován zejména pro pacifické bojiště. Jedná se tak o přímou reakci na hrozbu, jež pro Spojené státy představuje zbrojní program ČLR (Sweetman 2023).

Je možné říct, že Spojené státy si nutně potřebují zachovat svou technologickou převahu nad Čínskou lidovou republikou. Avšak ČLR v mnohých ohledech již Spojené státy v posledním desetiletí překonala. Jedním z nejpalcivějších problémů je výstavba námořních plavidel. ČLR již překonala americké námořnictvo v celkovém počtu plavidel, což je pro Spojené státy velmi znepokojující fakt. Spojené státy jsou si vědomy, že na rozdíl od ČLR zaostávají v celkovém počtu loděnic, a navíc musejí řešit i nedostatek kvalifikovaných dělníků, jejich vysoké mzdy nebo další faktory negativně ovlivňující výstavbu nových plavidel. Zatímco se ČLR evidentně chce spoléhat na kvantitu svých námořních sil, Spojené státy si chtějí zase naopak udržet kvalitu svých námořních sil. Proto se jeví jako rozumné nesoupeřit se stále ještě nevyčerpaným potenciálem čínských loděnic, ale naopak na něj odpovědět vlastními zbraněmi (Jones – Palmer 2024: 8–25).

Těmi se mohou stát atomové ponorky. V této oblasti mají Spojené státy daleko větší náskok před ČLR. Tyto stroje, které mají prakticky neomezený dosah a limituje je pouze velikost zásob potravin, se ideálně hodí k neutralizaci hladinových cílů. Pomocí této technologie a jejího dalšího vývoje či zdokonalování mohou tedy Spojené státy vyvažovat větší počet hladinové loďstva ČLR. V důsledku toho se tedy Spojené státy nemusejí nutně snažit dohnat počty plavidel ČLR, ale mohou se soustředit na své vlastní přednosti a v jejich rámci si budovat převahu (Anderson 2015: 12–29).

Je taky potřeba zmínit pakt AUKUS, respektive jeho druhý pilíř, který má zásadní význam pro jeho signatáře. V jeho rámci se signatářské státy dohodly na vzájemném prohlubování technologické spolupráce například v oblasti kyberbezpečnosti, umělých inteligencí nebo kvantových technologií. Velmi důležitá je zejména kyberbezpečnost a kvantové technologie. Pro Spojené státy představuje prioritu mít schopnost odrazit případné kybernetické útoky Čínské lidové republiky směřující na kritickou komunikační infrastrukturu a mít zajištěnou bezpečnou komunikaci se svými spojenci v případě konfliktu. Navíc se jedná o vzájemně výhodný obchod, ze kterého těží všichni zúčastnění, jelikož podporuje i ekonomickou soutěž firem pohybujících se v oblasti kyberbezpečnosti nebo kvantových technologií. Toto technologické partnerství má tedy sloužit jako jakási přehrada vlivu ČLR (Christianson – Monaghan – Cook 2023).

V tomto bodě lze říct, že Spojené státy jsou si vědomy nezanedbatelného vlivu technologií na jejich postavení v pacifické oblasti. Můžeme tedy pozorovat aktivity Spojených států směřující k upevnění jejich postavení jakožto technologického lídra před Čínskou lidovou republikou. Zejména pomocí aliance AUKUS (zejména jejího druhého pilíře), budování sítě průzkumných satelitů, vývoje a implementace *stealth* technologií na letadlech/lodích nebo vývoje nových zbraňových technologií. Je naprosto zřejmé, že v případě konfrontace by hrála technologická nadřazenost nad protivníkem klíčovou roli a měla by potenciál rozhodnout takovýto konflikt.

3.3. Bezpečnostní dilema – novodobé závody ve zbrojení?

Pojem bezpečnostní dilema je možné definovat jako situaci, kde podniknuté kroky a akce na zvýšení bezpečnosti jedné země se pro jinou zemi mohou jevit jako hrozby. Tento stav může vést k eskalaci napětí nebo až ke konfliktu mezi státy. V případě Spojených států amerických a Čínské lidové republiky se obě země snaží v regionu aktivně dosahovat svých bezpečnostních zájmů na úkor toho druhého, což má za následek eskalaci napětí.

Spojené státy americké a Čínská lidová republika spolu mají velmi složitý vztah, který se dá popsat jako kooperativní, ale zároveň kompetitivní. V některých

oblastech, například klimatické odpovědnosti, spolu země kooperují. Nicméně v řadě jiných oblastí, jmenovitě obchodu, technologiích a zejména pak bezpečnosti, spolu obě země soupeří. Pro tuto kapitolu bude klíčový bezpečnostní rozměr soutěže mezi zeměmi. Právě v této oblasti mají Spojené státy s ČLR velmi složité vztahy. Obě země mají totiž značné obavy z vojenských kapacit a schopností toho druhého. To přirozeně vede k bezpečnostnímu dilematu, kde obě strany mají potřebu se vyzbrojovat ještě aktivněji, tak aby byly schopny se ubránit hrozbě, která jedna země představuje pro tu druhou a naopak (Cordesman 2017).

V případě Spojených států a Čínské lidové republiky tedy dochází k situaci, kde je téměř jakýkoliv bezpečnostní krok nebo akce jedné strany brána jako hrozba a nebezpečí pro stranu druhou. V kontextu této kapitoly jsem identifikoval zejména dva nejdůležitější body, které mají tendenci vyvolat bezpečnostní dilema.

- 1) Vojenské výdaje: Spojené státy americké a Čínská lidová republika mají v současnosti největší výdaje na obranu na světě. Obě země vydávají na zbrojení a obranu stovky miliard dolarů ročně a vidí ho jako prostředek, jak si zajistit svou bezpečnost a dominanci v pacifickém regionu.
- 2) Vývoj zbraní: Obě země se aktivně podílejí na vývoji, testování a integraci nových pokročilých zbraňových systémů. Spojené státy se kupříkladu soustředí na vývoj raketových obraných systémů (například systém Patriot), letadel s technologií *stealth* (program NGAD) nebo ponorek a hladinových plavidel nové generace. Čínská lidová republika zase přikládá klíčový význam rozvoji svých námořních kapacit a vývoji hypersonických střel.

Čínská lidová republika, vědoma si své námořní převahy nad Spojenými státy co do počtu jejich hladinových plavidel, spustila před několika lety ambiciózní námořní program, který měl zajistit minimálně paritu s americkým námořnictvem. Nicméně v současnosti je již námořnictvo ČLR početnější než to americké, což vyvolává znepokojení. Spojené státy, které byly dlouhá léta pány (nejen) v pacifické oblasti najednou musí reagovat na silného soupeře jenž ČLR představuje. Zejména překotný vývoj a integrace nových letadlových lodí do

námořnictva ČLR vzbuzuje značné obavy. Znamená to totiž, že v průběhu ani ne dvou dekád se námořnictvo ČLR stalo z námořnictva hnědých vod (námořnictvo, které působí při pobřeží státu, protože nemá kapacity provádět rozsáhle operace na otevřeném moři) námořnictvem modrých vod po vzoru Spojených států. To je pro Spojené státy velká výzva, protože poprvé od války v Pacifiku ve 40. letech 20. století je zde soupeř, který je schopný konkurovat americkým námořním kapacitám (Fanell 2019: 10–55).

Odpověď Spojených států na tuto výzvu představuje celá škála inovativních vojenských programů. Často se v současnosti zmiňuje vývoj letounů s technologií *stealth* šesté generace. Zde stojí za zmínku vývoj programu NGAD nebo testování a zavedení do výzbroje nového bombardéru B-21 Raider (IDGA 2024). Tyto stroje by měly v budoucnu zajistit Spojeným státům vzdušnou dominanci nad bojištěm, kterým se rozlehlé oblasti Pacifiku mohou stát. Stejně jako se za druhé světové války promítaly vojenské požadavky do konstrukce stíhacích letounů či bombardérů, tak i dnes tyto požadavky do značné míry reagují na změnu protivníka a bojiště, kterému budou Spojené státy v budoucnu čelit. V dobách studené války, kdy byl projektovaným nepřítelem Sovětský svaz, byl proto u letadel často kladen důraz na užitečné zatížení bombami nebo raketami, které by ničily rozsáhlé sovětské tankové formace. Vzhledem k množství leteckých základen v rámci Severoatlantické aliance tak nebyl maximální dolet a dostup letadel vnímán jako zásadní. Nicméně v současnosti opětovně dochází ke změně protivníka. Nad rozsáhlými vodními plochami Pacifiku bude klíčový zejména dolet novodobých letounů, jelikož se nebude možné opřít o hustou síť vojenských základen tak, jako je tomu v Evropě (Tirpak 2024).

Dalším velmi významným inovativním programem je program ORP (*Ohio Replacement Program*). Z technologického hlediska se jedná o velmi přísně utajovaný program vývoje nové třídy jaderných balistických ponorek. V současnosti totiž plní roli jednoho z článků americké jaderné triády ponorky třídy Ohio. Tyto ponorky na své palubě nesou celkem 24 balistických raket Trident II s jadernou hlavicí a představují tak obrovský ničivý potenciál. Nyní je tak

v aktivní službě všech osmnáct plavidel této třídy, nicméně služebně nejstarší ponorka a zároveň jmenovkyně celé třídy USS Ohio je v aktivní službě již přes čtyřicet let a nejmladší kus USS Louisiana již přes čtvrt století. Z toho vyplývá, že je potřeba tato plavidla inovovat, protože v opačném případě dochází ke stagnaci, což si Spojené státy v hrozící konfrontaci s ČLR zkrátka nemohou dovolit. Tou zmíněnou inovací v oblasti jaderných balistických ponorek se má stát třída Columbia, která má postupně zcela nahradit třídu Ohio. Tato nová třída by měla být zaváděna do výzbroje někdy počínaje rokem 2030 a měla by nést ty nejmodernější dostupné technologie. Zároveň by měly tyto ponorky být stavěny podobně jako moderní letadlové lodě třídy Gerald R. Ford, tedy s rezervou míst využitelných pro pozdější integraci nových technologií, jež budou vyvinuty až během jejich aktivní služby. Tato nová třída by se tak měla stát páteří amerického ponorkového loďstva a jako taková by měla sloužit i jako účinné odstrašení pro případné agresivní akce ČLR vůči Spojeným státům a jejich spojencům (O'Rourke 2016).

Námořnictvo ČLR v současnosti vlastní dvě letadlové lodě založené na sovětském designu třídy Kuzněcov (projekt 1143.5) a jednu letadlovou loď nové třídy, která se značně podobá americké třídě Gerald R. Ford. První z nich, letadlová loď Liaoning (typ 001), se dostala do rukou ČLR po groteskní cestě přes půl světa po odkupu od Ukrajiny v 90. letech. Druhá loď, Shandong (typ 002), je prakticky kopií Liaoning, která byla nicméně od píky postavena v ČLR, přičemž při její stavbě byly získány důležité poznatky a zvládnuty nové postupy (Scobell – McMahon – Cooper 2015: 64–79). Tyto poznatky a postupy ze stavby Shandongu byly posléze aplikovány při stavbě zcela nového domácího designu letadlové lodě Fujian (typ 003). Bojová hodnota lodí Liaoning a Shandong je přinejmenším diskutabilní, jelikož jde o téměř padesát let staré konstrukce ještě z období Sovětského svazu. Navíc tato konstrukce byla původně zamýšlená jako vrtulníková výsadková loď, která byla postupně modifikována na konvenční letadlovou loď. Tyto zásahy se ve finále negativně promítají do operačních schopností těchto plavidel, například jde-li o vypouštění letadel. Nicméně Fujian

se jeví jako schopný konkurent, a to ač se jedná o konvenčně poháněné plavidlo, zatímco jeho americké protějšky třídy Nimitz a Gerald R. Ford využívají výrazně flexibilnější jaderný pohon. V současnosti probíhá výstavba další dosud nepojmenované jednotky (typ 004), která by ale již měla mít jaderný pohon. Tato loď by se měla vyrovnat minimálně americké třídě Nimitz (Chan 2023: 261–270).

Na tento program výstavby letadlových lodí Čínské lidové republiky odpovídají Spojené státy výstavou plavidel výše zmíněné třídy Gerald R. Ford. V současnosti je v aktivní službě pouze jediná jednotka, po které je pojmenována celá třída USS Gerald R. Ford (CVN-78). Momentálně jsou ale v různých stádiích procesu výstavby další tři jednotky. Například práce na USS John F. Kennedy (CVN-79) jsou již v závěrečném stádiu, kdy je loď osazována technikou a výzbrojí a předpokládá se, že v roce 2025 by měla být přijata do služby. Zbývající dvě jednotky, USS Enterprise (CVN-80) a USS Doris Miller (CVN-81), se nacházejí v úvodních stádiích výroby, a tak se s jejich přijetím do služby počítá až někdy kolem roku 2030. Tato nová třída plavidel má postupně nahradit letadlové lodě třídy Nimitz, jejíž nejstarší jednotky působí v aktivní službě již téměř padesát letům (O'Rourke 2015).

Jak Spojené státy, tak i Čínská lidová republika pumpují do svých obraných rozpočtu mnohamiliardové částky, přičemž obraný rozpočet Spojených států je stále mnohonásobně větší oproti oficiálně známému obrannému rozpočtu ČLR. I přesto si dokázala ČLR v některých oblastech vytvořit nezanedbatelnou výhodu, a to zejména ve velikosti jejího námořnictva. Zde bych rád podotkl, že námořnictvo ČLR je sice co do kvantity větší, nicméně námořnictvo Spojených států si stále udržuje kvalitativní převahu. Právě zde vidím ten nejmarkantnější rozdíl v přístupu obou velmocí ke zbrojení jako takovému. ČLR evidentně spoléhá na své výrobní kapacity a doufá, že pomocí kvantitativní výhody v případě konfliktu zahltí ozbrojené síly Spojených států. Naopak Spojené státy, vědomy si nedostižných výrobních kapacit ČLR, evidentně spoléhají spíše na kvalitativní kartu. Spojené státy tedy dávají přednost vývoji, výrobě a nákupu pokročilých zbraňových systémů v menším objemu před výrobou velkého objemu zbraňových systémů

ČLR, které ztrácejí v bojových kvalitách oproti jejich americkým protějškům. Oba tyto přístupy a s nimi spjaté pohledy na zbrojení mají jak své výhody, tak i nevýhody. To, který je skutečně ten lepší, však může ukázat až případná konfrontace.

3.4. Mocenská rovnováha – nástroj míru USA?

Spojené státy si velmi dobře uvědomují jak vojenské, tak i politické a ekonomické kapacity Čínské lidové republiky. V kontextu pacifické oblasti to sebou přináší nepříjemné tření mezi oběma státy. ČLR se neustále snaží zvyšovat svůj vliv nejčastěji pomocí ekonomických a politických prostředků, nicméně ji nejsou cizí ani vojenské prostředky, pomocí nichž vyvolává napětí v Jihočínském moři. Zde si nárokuje společně s dalšími státy oblast Spratlyho ostrovů a její plavidla vyvolávají nebezpečné incidenty a střety, které ještě více eskalují napětí (Ratcliffe – Hawkins 2023).

Jak jsem již zmínil v přecházejících kapitolách, Spojené státy jsou velmi vzdálené tomuto epicentru dění. Z toho důvodu nemusí být jejich reakce adekvátně rychlá. Proto došlo v rámci výměny administrativ v Bílém domě i ke změně přístupu k otázce pacifické oblasti. Zatímco administrativa Donalda Trumpa byla při jednání s Čínskou lidovou republikou jakožto hrozbou velmi unilaterální, tak administrativa Joe Bidena naopak přistupuje k řešení této hrozby multilaterálně. Do značné míry tak dochází k navázání na administrativu Baracka Obamy a jeho strategie *Pivot to Asia*, kterým se Joe Biden inspiroval a aplikoval ho v praxi.

Jako první důkaz této změny směru ve prospěch multilateralismu je třeba uvést pakt AUKUS. Jedná se o vojenskou alianci tří států, tedy Austrálie, Spojeného království a Spojených států amerických. V rámci tohoto spojení uzavřeli signatáři dohodu o nákupu a vývoji jaderných ponorek. Došlo k dohodě o nákupu tří amerických jaderných útočných ponorek třídy Virginia a vývoji nového typu jaderných ponorek označených jako SSN AUKUS. Na tomto vývoji budou společně primárně pracovat Spojené království a Austrálie, zatímco Spojené státy budou poskytovat technologickou a technickou pomoc. Na základě toho se Austrálie stane teprve druhou zemí po Spojeném království, se kterou Spojené

státy budou sdílet svou technologii v oblasti jaderných ponorek. To všechno je zahrnuto do takzvaného prvního pilíře, který se točí okolo vývoje, akvizice a provozu těchto plavidel (Townshend 2023).

Pro Spojené státy má první pilíř ještě další velmi důležitý význam. Austrálie taky poskytne své přístavy jak pro Spojené státy, tak i pro Spojené království. Tím se zase o trochu víc rozšíří možnosti Spojených států související s nedostatkem bezpečných kotvišť pro jejich flotilu v oblasti. Navíc lze očekávat, že v souvislosti s provozem ponorek třídy Virginia bude muset dojít i k vybudování nezbytné infrastruktury pro jejich provoz. To znamená nezbytné technické zázemí na jejich provoz, náhradní díly na opravy, suché doky a tak podobně. Jinak řečeno, z nákupu těchto plavidel budou benefitovat obě strany. Austrálie získá nejmodernější ponorky, jimiž v současnosti disponuje americké námořnictvo, a Spojené státy získají zase naopak velmi dobře vyzbrojeného spojence a jeho námořní základny. Kombinace těchto dvou faktorů pomůže vyrovnat síly v pacifické oblasti při případném střetu Spojených států a Čínské lidové republiky (U.S. Embassy in Canberra 2023).

Dalším vodítkem v případě multilaterálního jednání ze strany Spojených států je bezpochyby prohlubování spolupráce mezi jeho tradičními spojenci. Jmenovitě se jedná o Japonsko a Jižní Koreu, se kterými Spojené státy váže silná bezpečnostní spolupráce. Spojené státy s oběma zeměmi často pořádají vojenská cvičení, které mají za cíl zvýšit efektivitu kooperace ozbrojených sil zúčastněných států. Rovněž dochází i k prodeji zbraní do těchto zemí. Japonsko například nakoupilo v roce 2023 letadla včasné výstrahy E-2D Advanced Hawkeye za přibližně 1,3 miliardy dolarů. Jižní Korea zase finalizovala akvizici stíhacích letounů F-35 Lightning II za zhruba 5 miliard dolarů nebo nákup těžkých výsadkových vrtulníků CH-47F Chinook za 1,5 miliardy dolarů (U.S. Department of State 2024). Jižní Korea společně s Japonskem patří ke klíčovým spojencům Spojených států v pacifické oblasti, a proto jsou mezi nimi předpoklady pro hlubší kooperaci v oblasti bezpečnosti, sdílení technologií a zbraní. V případě konfliktu mezi Spojenými státy a Čínskou lidovou republikou by se Japonsko společně

s Jižní Koreou staly klíčovými hráči. Jednak díky své výhodné geografické poloze poblíž centra konfliktu, ale taky pro své nezanedbatelné ozbrojené síly. Obě tyto asijské země rovněž reagují na hrozbu, kterou ČLR v posledních letech začala představovat. Z toho důvodu byly jak v Jižní Koreji, tak i v Japonsku přijaty ambiciózní zbrojní plány na posílení ozbrojených složek (Garamone 2023).

Jedním z velmi důležitých znaků Bidenova multilateralismu je taky jakési oživení čtyřstranného bezpečnostního dialogu neboli „QUAD“. Toto uskupení zahrnující Spojené státy, Austrálii, Japonsko a Indii vzniklo již v roce 2007, nicméně od té doby nebylo nijak zvlášť aktivní. K jistému obrození došlo za Trumpovy administrativy, která přijala japonský návrh strategie „*free and open Indo-Pacific*“. Tento strategický přístup zmiňuje nezbytnost kooperace jednotlivých států v otázce navyšujícího se vlivu a ambic Čínské lidové republiky a zároveň zachování volné námořní dopravy (Feigenbaum – Schwemlein 2021). Bidenova administrativa po svém nástupu v rámci čtyřstranného bezpečnostního dialogu vytvořila jednotlivé expertní skupiny soustředící se například na kyberbezpečnost, námořní bezpečnost nebo boj proti terorismu. Rovněž také povýšila setkávání na hlavy států. Spojené státy tak snaží vybudovat institucionalizovanou platformu, ke které upírají své naděje, že jim pomůže odrazit vliv ČLR v pacifické oblasti (Wei 2022).

Ústřední roli v těchto snahách hraje především Indie, která je v současnosti nejlidnatější zemí na světě. Právě Indie má pro Spojené státy klíčový význam jakožto potencionální spojenec proti rozpínavým tendencím ČLR v Indo-Pacifiku. Indie jednak disponuje velkou vojenskou silou včetně vlastnictví jaderných zbraní, ale také má velkou a silnou ekonomiku, která může ohrožovat ekonomiku ČLR. Spojené státy jsou si vědomy, že pokud se jim do případného konfliktu podaří zapojit Indii, tak se ČLR dostane do značné nevýhody. V takovém případě totiž bude muset ČLR bojovat na více frontách, a tedy štěpit svoji pozornost i zdroje, což může být fatální zejména vůči tak silným soupeřům, jako jsou Spojené státy nebo Indie. Nicméně je potřeba podotknout, že současné vzájemné vztahy mezi Spojenými státy a Indií nejsou zrovna optimální. Indie se často staví do pozice

nezúčastněné země tak, jako například ve válce na Ukrajině. To umožňuje její ekonomice prosperovat díky předprodeji zbraní a ropy, což samozřejmě vyvolává obavy, že by Indie mohla zaujmout obdobné stanovisko také v případě konfliktu mezi Spojenými státy a Čínskou lidovou republikou. Nicméně Spojené státy sází spíše na pragmatickou kartu, jelikož ČLR představuje rovněž přímé ohrožení i pro Indii samotnou. Z toho důvodu panuje přesvědčení, že se Indie přidá na stranu Spojených států, pokud dojde ke konfliktu v Indo-Pacifiku (Banerji 2024).

3.5. Vyhodnocení zkoumaných parametrů podle zvolených indikátorů

V druhé kapitole jsem naznačil, že budu zkoumat jednotlivé parametry a poté je budu aplikovat na zvolené indikátory defenzivního realismu. V práci jsem se zabýval celkem čtyřmi indikátory a parametry. V kontextu indikátoru geografických aspektů jsem se zabýval zkoumáním toho, zdali se Spojené státy snaží vylepšovat svoji pozici v oblasti působení, tedy v pacifické oblasti. U indikátoru technologií jsem zvolil jako klíčový parametr to, zdali se Spojené státy snaží udržet technologickou převahu nad svým protivníkem, kterým je v kontextu této práce Čínská lidová republika. Indikátor bezpečnostního dilematu jsem pojal zejména ze zbrojního hlediska, které považuji za průvodní jev tohoto indikátoru a jako parametr jsem zvolil závody ve zbrojení. Jako hlavní indikátor snahy Spojených států udržet v pacifické oblasti mocenskou rovnováhu jsem zvolil navazování nových spojení a tvorbu aliancí. Nyní každému zvolenému parametru věnuji vlastní krátký odstavec, ve kterém zmíním klíčové důvody toho, jak odpovídá zkoumanému indikátoru. Na konci této podkapitoly uvedu aktualizovanou tabulku z druhé kapitoly, ve které budou přehledně zanesené výsledky mého zkoumání.

Jak jsem již výše zmínil, tak u indikátoru geografických aspektů jsem se zabýval zejména tím, zdali se Spojené státy snaží vylepšit svou pozici v této oblasti působnosti, kterou je v kontextu této práce pacifická oblast. Kroky, které Spojené státy v posledních letech učinily, tomu odpovídají. Jsme svědky toho, že jsou opětovně modernizovány či nově budovány vojenské základny na strategických ostrovech v pacifické oblasti, jako je Guam nebo Saipan. Rovněž snaze přiblížit se

pacifické oblasti napomáhají i multilaterální smlouvy, jako je například AUKUS. Díky této vojenské alianci smějí Spojené státy využívat Australské přístavy pro svá válečná plavidla, což do značné míry snižuje zranitelnost a závislost americké flotily na kotvištích v bezprostřední blízkosti Čínské lidové republiky, tedy v Japonsku a Jižní Koreji. Rovněž zde můžeme pozorovat snahu Spojených států ovládnout klíčové škrťací body v pacifické oblasti. Těmi jsou zejména Malacký průliv a Jávské moře. Ostatní důležité škrťací body jsou pod kontrolou spojenců Spojených států. Této linii se říká „první řetěz ostrovů“ a jsou na ni situovány země jako Japonsko, Taiwan nebo Filipíny. Zde je třeba zmínit, že jak Spojené státy, tak i ČLR si velmi dobře uvědomují strategickou hodnotu přátelství s Indonésií. Z geografického hlediska je to právě Indonésie, kdo ovládá Jávské moře a Malacký průliv. V případě úspěšných námluv s touto zemí by to pro obě velmoci znamenalo cenné vítězství. V případě úspěchu Spojených států by to znamenalo uzavření námořnictva ČLR v Jihočínském a Východočínském moři a v podstatě tak vybudování obdobně uzavřeného prostoru, jakým se stalo Baltské moře pro Rusko po přistoupení Švédska a Finska do NATO. Naopak pro ČLR by úspěch znamenal možnost úniku do Indického oceánu. V kontextu výše zmíněného jsem došel k jednoznačnému závěru, že se Spojené státy neustále pokoušejí vylepšovat svoji pozici v pacifické oblasti, a to ať už pomocí modernizace stávající infrastruktury, nebo multilaterálních dohod a související přímé či nepřímé kontroly zásadních škrťacích bodů.

U indikátoru technologií jsem se soustředil na to, zdali si Spojené státy udržují technologickou převahu nad svým protivníkem, kterým je Čínská lidová republika. Zde je potřeba uvést, že ČLR zaznamenala za poslední desetiletí značný pokrok ve vývoji zbraňových technologií. Nicméně stále platí, že jsou Spojené státy jsou minimálně ve vojenské sféře technologicky nadřazeny ČLR. V příslušné kapitole jsem psal o několika klíčových prvcích podporujících toto tvrzení. Jedním z těchto prvků jsou samozřejmě pokročilé *stealth* konstrukce, se kterými mají Spojené státy již letité zkušenosti oproti ČLR. Prvním americkým letounem využívajícím technologii *stealth* byl F-117 Nighthawk, který byl vyvinut a vyráběn

v 80. letech 20. století. Naproti tomu prvním letounem ČLR využívajícím technologii *stealth* se stal J-20 Mighty Dragon, který se dostal do služby až v posledních deseti letech. Z toho je patrné, že Spojené státy disponují značným náskokem v této oblasti. Tento náskok se Spojené státy pokusily implementovat i v oblasti námořnictva, kde byla vyvinuta velmi inovativní a ambiciózní třída Zumwalt. Tato třída plavidel i přes svůj nezanedbatelný technologický potenciál nakonec nedoznala většího rozšíření v důsledku nedostatku financí. Dalším a možná tím nejvýraznějším indikátorem americké technologické nadřazenosti je firma SpaceX, která si za poslední ani ne dekádu dokázala vybudovat velmi dobrou pověst díky skvělým výsledkům v oblasti ekonomicky velmi efektivního vynášení nákladů do vesmíru. Samozřejmě v kontextu soupeření obou velmocí využívá americká vláda tuto komerční firmu k vynášení zejména vojenského nákladu na oběžnou dráhu planety. Vojenským nákladem jsou samozřejmě myšleny špionážní satelity, nikoliv zbraně. Dá se říct, že právě v oblasti vynášení satelitů si udržuje SpaceX monopol, ze kterého Spojené státy mohou profitovat. Na základě zvážení výše uvedeného zastávám názor, že Spojené státy si nadále udržují technologický náskok nad ČLR. Přesto ale nelze opomenout pokrok, který ČLR v posledních letech zaznamenala například na poli umělé inteligence či kvantových technologií sloužících k bezpečné komunikaci a šifrování dat.

Indikátor bezpečnostního dilema jsem se rozhodl pojmut čistě jakožto otázku zbrojení, u které jsem hledal odpovědi, zdali na sebe obě mocnosti reagují a dochází tak k závodům ve zbrojení. Myslím si, že je možné konstatovat, že se Spojené státy s Čínskou lidovou republikou dostaly do jakési spirály zbrojení. Svědčí o tom zejména budování námořních kapacit obou velmocí. ČLR v posledních letech získala nad Spojenými státy kvantitativní výhodu co do počtu plavidel, jak jsem již zmínil výše. Spojené státy se tento neblahý fakt snaží kompenzovat kvalitou svých plavidel a zbraňových systémů. Zejména zde pak existuje důraz na stavbu v atomových ponorek, letadlových lodí nebo letadel nové generace, které mají zajistit Spojeným státům vítězství v potenciálním konfliktu proti početnějšímu nepříteli. Spojené státy si uvědomují, že v kontrastu s ČLR

nikdy nedokážou mobilizovat tolik pracovní síly, aby se americká produkce plavidel a zbraní vyrovnala té čínské. V těchto závodech ve zbrojení tedy Spojené státy spíše sází na kvalitu svých zbraňových systémů, než jejich počet. Pro Spojené státy jde tedy o zcela novou situaci. Situaci, v níž její protivník není hospodářsky slabším aktérem, ale naopak tím silnějším. Od začátku 20. století Spojené státy takovou situaci nepocítily. V obou světových válkách hrálo jejich hospodářství prim a díky němu ve studené válce nakonec zvítězily nad Sovětským svazem. Nyní se ale podobný výsledek čekat nedá. Na základě analýzy aktuální situace jsem přesvědčen, že závody ve zbrojení mezi Spojenými státy a ČLR se již rozběhly a bude nesmírně složité je zastavit tak, aby žádná z velmocí neměla pocit, že trátí na své bezpečnosti.

V rámci indikátoru mocenské rovnováhy jsem zkoumal náležité akce Spojených států při jejím zajištění. Těchto akcí existuje celá řada, přičemž asi tou nejdůležitější z nich je vojenská aliance AUKUS. Jak jsem již zmínil výše, tak tento pakt má pro Spojené státy klíčový význam, jelikož je v něm obsažena řada výhod, ze kterých budou Spojené státy profitovat. Jedná se zejména o možnost kotvení americké flotily v australských přístavech, technologická spolupráce v rámci druhého pilíře této aliance nebo vyzbrojení svého spojence atomovými ponorkami shodnými s těmi americkými. Tímto krokem si Spojené státy pojistily spojence a vyslaly Čínské lidové republice jasný vzkaz, který má demonstrovat sílu a jednotu Spojených států a jejich partnerů v pacifické oblasti. Dalším zřetelným vodítkem je spolupráce s tradičními spojenci jako jsou Japonsko či Jižní Korea. Můžeme sledovat nárůst námořních cvičení těchto zemí, jež mají za úkol zvýšit rychlost reakce při případném konfliktu a rovněž prohloubit vzájemnou kooperaci v bojových podmínkách. Tomu také odpovídá odkup zbraňových systémů od Spojených států. Japonsko i Jižní Korea v nedávné době provedli signifikantní akvizice zbraní právě od Spojených států. Rovněž taky můžeme sledovat prohlubující se vztahy mezi Spojenými státy a Indonésií nebo Indií. Obě tyto země mají pro Spojené státy klíčový význam v kontextu odrážení vlivu ČLR. Indie a Indonésie se mohou v případném střetu mezi ČLR a Spojených států stát

oním pověstným jazýčkem na miskách vah, a to hned z několika důvodů. Například Indie je již nyní nejlidnatější zemí na světě - a toto prvenství sebrala právě ČLR. Obrovský lidský potenciál Indie tak představuje ekonomickou sílu, se kterou je nutné počítat a která může ohrožovat ekonomiku ČLR. Navíc Indie disponuje atomovými zbraněmi a velkou armádou. I přes často neutrální stanoviska Indie je pravděpodobné, že by se do případného konfliktu zapojila na straně Spojených států, jelikož ČLR pro Indii představuje nebezpečí již dlouho. O vůli zapojit se svědčí třeba aktivní participace v uskupení QUAD, kterému poslední dvě americké administrativy opětovně vdechly život. Výše sledované parametry pokládám za jasný důkaz toho, že se Spojené státy snaží v pacifické oblasti hledat nové partnery s cílem omezit vliv ČLR a udržet tak mocenskou rovnováhu.

Indikátor defenzivního realismu	Sledovatelné parametry indikátorů defenzivního realismu	Hodnocení USA
Geografické aspekty	Aktér se snaží vylepšit pozici v oblasti působnosti	ANO – budování základen, kontrola škrtících bodů
Technologie	Aktér si udržuje technologický náskok	ANO – zejména v kontextu zbraňových technologií
Bezpečnostní dilema	Pokud zbrojí aktér A, zbrojí také aktér B	ANO – mezi USA a ČLR aktuálně probíhají závody ve zbrojení
Mocenská rovnováha	Aktér vytváří aliance a navazuje nová spojení	ANO – aliance AUKUS nebo QUAD

Závěr

Tématem této bakalářské práce byla angažovanost Spojených států v pacifickém prostoru z pozice realistické teorie. Toto téma jsem zvolil zejména kvůli jeho aktuálnosti, kdy bylo možné sledovat neustále nový vývoj prakticky v reálném čase. Právě možnost aktuálního vývoje hrála při výběrání tématu klíčovou roli, jelikož jsem měl možnost zkoumat danou situaci prostřednictvím aktuálních informací přímo z daného regionu. Dalším faktorem pro sepsání této práce byla do jisté míry fascinace soupeřením Spojených států a Čínské lidové republiky. Toto soupeření se neomezuje například pouze na zbrojení, ale je možné na něm zkoumat více vrstev. Z toho důvodu jsem také zanesl ČLR do mé výzkumné otázky, kterou jsem koncipoval v úvodu této bakalářské práce:

Jak lze prostřednictvím defenzivního realismu vysvětlit angažovanost Spojených států amerických v pacifickém prostoru vůči Čínské lidové republice?

Neustále se zvyšující angažovanost Spojených států v pacifickém prostoru není v širším kontextu americké zahraniční politiky rozhodnutím náhodným, ale naprosto vědomě učiněným – a jeho zásadním cílem je omezení dosahu a vlivu Čínské lidové republiky a rizik s tím spjatých. Tato země se pro Spojené státy stala největší výzvou od období konce studené války a předchozího soupeření se Sovětským svazem. Tomu také odpovídá politika Spojených států vůči ČLR. Již od administrativy Baracka Obamy bylo zřejmé, že se schyluje ke změně priorit v oblasti vnímání soupeřů Spojených států. Tuto změnu dovršila administrativa Joe Bidena, která svými kroky dala jasně najevo, že považuje ČLR za hrozbu prvořadě kategorie. ČLR tak na tomto místě vystřídala Rusko, které Spojené státy již nevidí jako prvořadou hrozbu.

Spojené státy a ČLR započaly novou rivalitu, která má potenciál přinést podobné napětí, jako tomu bylo za studené války. Již v současnosti jsou vztahy mezi těmito velmocemi velmi napjaté a jakákoliv další eskalace může mít za následek rozsáhlý konflikt. Takový konflikt by přinesl vážné globální důsledky. Obě velmoci disponují dvěma největšími ekonomikami světa, které by se v případě rozsáhlého a dlouhodobého konfliktu jistě transformovaly do válečných

ekonomik, což by v kontextu interdependence zasáhlo celý svět. Dalším globálním důsledkem by bylo omezení námořní dopravy v Jihovýchodní Asii, která je domovem desítek obrovských přístavů, ze kterých putuje značná část zboží právě do Severní Ameriky nebo spojenecké Evropy. Poté je zde také otázka atomových zbrání, kterými obě velmoci disponují. Je krajně nepravděpodobné, že by jedna či druhá velmoc provedla první přímý útok na území té druhé, po němž by musela přijít jaderná odvěta. Mnohem pravděpodobnější scénář je, že se obě velmoci střetnou o nějaký kus území v rámci Jihočínského moře. Nejpravděpodobnějším místem takového lokálního střetu je Tchaj-wan, kde lze očekávat ozbrojený střet za použití konvenčních zbraňových prostředků. Právě Tchaj-wan i s jeho globální rolí jednoho z technologicky nejvyspělejších investorů do výroby počítačových čipů a souvisejících pokročilých technologií proto identifikuji jakožto pravděpodobnou rozbušku rozsáhlého konfliktu mezi těmito dvěma velmocemi. Kroky, které Spojené státy pod administrativou Joe Bidena uskutečnily, tak do značné míry odpovídají potřebě se připravit na takovýto konflikt v pacifické oblasti.

Nyní představím závěrečný výstup této práce z vyzkoumaných dat v empirické části. Z pohledu zkoumaných parametrů je možné říct, že Spojené státy pod administrativou Joe Bidena do svého jednání vůči Čínské lidové republice vskutku implementovaly prvky defenzivního realismu. To se projevuje zejména na příkladech mocenské rovnováhy a bezpečnostního dilema.

Teorie defenzivního realismu tvrdí, že k bezpečnostnímu dilematu, a tedy závodům ve zbrojení dochází zejména kvůli snaze státu A zajistit si maximální bezpečnost pomocí navýšení své mocenské základny. Tato snaha ale přirozeně vyvolává bezpečnostní obavy u dalších států, které se cítí být státem A ohroženy, a proto rovněž navyšují své mocenské kapacity. Při praktické aplikaci této teorie v praxi jsem dospěl k závěru, že takovéto chování přesně odpovídá tomu, k čemu v současnosti mezi Spojenými státy a Čínskou lidovou republikou dochází. ČLR v posledních letech začala masivně zbrojit a budovat své námořní kapacity, což Spojené státy vnímají jako ohrožení své bezpečnosti a svého postavení v pacifické

oblasti. Na tuto hrozbu představovanou zbrojním programem ČLR tak odpovídají Spojené státy vlastním zbrojním programem.

V tomto bodě se značně prolínají výše uvedené kapitoly popisující bezpečnostní i technologická dilemata. Spojené státy si uvědomují, že nejsou schopny vyrábět tak vysoké počty zbraní, jaké je schopna vyrábět ČLR. Z toho důvodu se soustředí na kvalitativní nadřazenost, kterou jim má přinést kombinace pokročilého technologického a vojenského sektoru. Spojené státy se přitom snaží udržet jejich vojenskou i technologickou převahu nad ČLR, aby si tím zajistily přetrvání jejich výsadního postavení v pacifické oblasti, jehož dosažení a následné pozitivní přínosy je stálo v minulém globálním konfliktu obrovské oběti.

Dalším zásadním prvkem defenzivního realismu je mocenská rovnováha. Zde nám teorie říká, že zajištění příhodných partnerů z celkového okruhu aktérů může přinést stabilitu a bezpečnost systému. To je dle mého názoru jeden z klíčových poznávacích prvků administrativy vedené prezidentem Joe Bidenem. On i jeho administrativa kladou důraz na multilaterální řešení, jako je navazování nových partnerství a vytváření aliancí, které sdružují silné hráče v Jihovýchodní Asii. Výše jsem psal o alianci AUKUS či uskupení QUAD, ale taky považuji za důležité probíhající jednání mezi Spojenými státy a Indonésií či Vietnamem. Těmito kroky vlastně tato administrativa naplňuje zbylé dva parametry defenzivního realismu, kterými jsou mocenská rovnováha a geografické aspekty. Z pohledu mocenské rovnováhy je pro Spojené státy důležité zajistit si podporu dalších významných hráčů v pacifické oblasti, jako je Austrálie, Japonsko, Jižní Korea, Filipíny či právě Vietnam nebo Indonésie. Japonsko, Jižní Korea a Filipíny přitom patří k tradičním partnerům Spojených států a Austrálie je navíc nově vázána vojenským paktem AUKUS. Všechny tyto země mají v kontextu této práce přesah i do parametru geografických aspektů, protože se všechny nacházejí v geograficky příhodných pozicích, aby tak mohly kontrolovat důležité škrťací body v Jihočínském a Východočínském moři. V případě námluv s Indonésií se tyto parametry mísí do sebe. Malacký průliv či Jávské moře představují pro Čínskou lidovou republiku poslední místo, jak uniknout z Jihočínského moře.

Pokud Spojené státy uspějí ve své snaze uzavřít partnerství s Indonésií, získají tím nejen silného spojence, ale taky kontrolu nad posledním volným koncem Jihočínského moře, čímž vytvoří uzavřený prostor pro případnou vojenskou expanzi ČLR.

Z kontextu výše uvedeného vyplývá, že Spojené státy naplňují všechny výše uvedené indikátory defenzivního realismu v kontextu soupeření s Čínskou lidovou republikou. Z hlediska geografických aspektů se Spojené státy snaží přiblížit pacifické oblasti a pomocí kontroly škrťacích bodů uvěznit ČLR v Jihočínském a Východočínském moři. Z pohledu technologií probíhá závod o technologické prvenství, v němž si zatím Spojené státy a jejich klíčoví technologičtí partneři udržují náskok před ČLR. Závody ve zbrojení jakožto průvodní jev bezpečnostního dilema jsou aktuálně asi tím nejzásadnějším problémem. Tento jev má totiž potenciál velmi rychle eskalovat vzájemné napětí mezi velmocemi, které se může změnit až v ozbrojený konflikt. Naopak mocenská rovnováha je do značné míry odpověď na bezpečnostní dilema, neboť má toto napětí omezovat a za účasti dalších hráčů jej postupně i snižovat. Důvod, proč se Spojené státy začaly tak aktivně angažovat v pacifické oblasti, je tedy zřejmý. Zadržet další nárůst vlivu totalitní ČLR, která by si bez přítomnosti Spojených států téměř jistě podmanila Jihovýchodní Asii, což by značně zvětšilo její mocenské kapacity. Spojené státy jakožto globální policista tento scénář přirozeně nemohou dopustit. Jednak by to ohrozilo zájmy v pacifické oblasti a bezpečnost Spojených států, ale také by to ublížilo jejich prestiži v mezinárodním systému. Spojené státy se tak musejí vymezit proti rozpínavým tendencím ČLR, aby si udržely nejen své postavení v systému, ale i bezpečí.

Nyní jsem tedy schopen jednoznačně odpovědět na výzkumnou otázku této práce. Spojené státy americké zvyšují svou angažovanost v pacifické oblasti zejména v reakci na narůstající mocenský vliv Čínské lidové republiky. Právě přítomnost Spojených států v této oblasti narušuje ambice ČLR a udržuje stabilitu regionu. Spojené státy přitom za účelem zadržetí dalšího nárůstu vlivu ČLR používají prvky defenzivního realismu, které jsem rozvedl výše.

Na závěr si dovolím nastínit další možný vývoj současné situace. Konflikt mezi Spojenými státy a Čínskou lidovou republikou jako takový se zdá být čím dál tím více neodvratný. ČLR pomocí svého zbrojního programu a asertivních výpadů či provokativních konfrontací v Jihočínském moři vyvolává znepokojení a napětí. V takovém případě je jen otázka času, než se provokace změní v tragédii, která rozpoutá konflikt. Jako jediné možné řešení této bezútěšné situace vidím aktivnější jednání Indie a Indonésie. Tedy zemí, které často zauímají neutrální pozice a profitují ze situace. Obě tyto země si ale musí uvědomit, že ČLR představuje vážné ohrožení bezpečnosti. Pro Indii více než pro Indonésii a z toho důvodu považuji za pravděpodobné, že pokud dojde k rozsáhlé krizi v pacifickém prostoru, tak Indie nezůstane stranou, ale postaví se na stranu Spojených států, které otevřeně podpoří. V takovém případě je pravděpodobné, že si ČLR konfrontaci dvakrát rozmyslí. Jak jsem již uvedl v empirické části, tak pro ČLR by se konfrontace s dvěma velmocemi mohla stát fatální. Z pohledu Spojených států je potřeba neusnout na vavřínech a neustále posilovat svou přítomnost v pacifické oblasti. Dle mého názoru se jedná o jediné možné řešení, protože pouze v takovém případě je možné zajisti stabilitu této oblasti. Spojené státy taky musí revitalizovat svoje průmyslové kapacity, které ve srovnání s ČLR zaostávají. Rovněž je důležité dál navazovat nová partnerství či utužovat již existující svazky, protože soudržnost Spojených států a jejich spojenců se jeví jako ta nejsilnější zbraň k zmírnění ambic ČLR. V celkovém souhrnu tak má vzájemná rivalita Spojených států a ČLR potenciál se změnit v novodobou studenou válku. V takovém případě budou mír a stabilitu opět udržovat jaderné zbraně a obě země si budou ručit vzájemně zaručeným zničením obdobně, jako Spojené státy se Sovětským svazem po většinu druhé poloviny 20. století. Tento scénář mi připadá asi jako nejreálnější, protože obě velmoci jsou racionálními aktéry mezinárodního systému, kteří znají své kapacity stejně jako znají kapacity svého protivníka. V takovém případě si mohou obě země vyhodnotit, že případné zisky plynoucí z agrese nestojí za válečné náklady nebo oběti, který by takový konflikt přinesl, pokud nebudou jen zástupným důsledkem vnitřního kolapsu totalitního státu, který se v případě kolapsu Sovětského svazu naštěstí obešel bez jaderné války.

Seznam zdrojů

Andersen, M. S. (2018). Balance of Power. *In The Encyclopedia of Diplomacy*, G. Martel (Ed.) (<https://doi.org/10.1002/9781118885154.dipl0339>, 16. 2. 2024)

Andersson, J. J. (2015). THE RACE TO THE BOTTOM: Submarine Proliferation and International Security. *Naval War College Review*. 68(1), 12–29. (<http://www.jstor.org/stable/26397814>, 6. 3. 2024)

Arežina, S. (2020). U. S. – China Relations Under the Trump Administration: Changes and Challenges. *World Scientific Publishing*, 289–315. (<https://www.worldscientific.com/doi/epdf/10.1142/S2377740019500210>, 10. 11. 2023)

Ashworth, L. M. (2013). Mapping a New World: Geography and the Interwar Study of International Relations. *International Studies Quarterly*. 57(1), 138–149 (<https://doi.org/10.1111/isqu.12060>, 16. 2. 2024)

Banerji, A. (2024). The China-India-US Imbroglio. *INKSTICK*. 5. 4. 2024 (<https://inkstickmedia.com/the-china-india-us-imbroglio/>, 7. 4. 2024)

Bateman, J. (2022). U.S.-China Technological „Decoupling“: A Strategy and Policy Framework. *CARNEGIE*. 25. 4. 2022 (<https://carnegieendowment.org/2022/04/25/u.s.-china-technological-decoupling-strategy-and-policy-framework-pub-86897>, 31. 3. 2024)

Bladgen, D. (2021). When Does Competition Become Conflict? Technology, Geography, and the Offense-Defense Balance. *Journal of Global Security Studies*. 6(4), 2–20. (<https://academic.oup.com/jogss/article/6/4/ogab007/6238548>, 9. 12. 2023)

Benbow, T. (2008). Naval Power and the Challenge of Technological Change. *Defence Studies*, 8(2), 207–226. (<https://doi.org/10.1080/14702430802099359>, 1. 4. 2024)

Cancian, M. F. (2021). Air Force In U.S. Military Forces in FY 2021: The Last Year of Growth? (pp. 75–94). *Center for Strategic and International Studies (CSIS)*. (<http://www.jstor.org/stable/resrep30034.8>, 5. 4. 2024)

Carnadas, G. – Foster, J. B. (2023). Actual U.S. Military Spending Reached \$1.537 Trillion in 2022—More than Twice Acknowledged Level: New Estimates Based on U.S. National Accounts. *Monthly Review*. 1. 11. 2023 (<https://monthlyreview.org/2023/11/01/actual-u-s-military-spending-reached-1-53-trillion-in-2022-more-than-twice-acknowledged-level-new-estimates-based-on-u-s-national-accounts/>, 27. 2. 2024)

Carter, A. (2016). The Rebalance and Asia-Pacific Security: Building a Principled Security Network. *Foreign Affairs*, 95(6), 65–75. (<http://www.jstor.org/stable/43948383>, 10. 11. 2023)

Cordesman, A. H. (2017). China’s Emerging Power: Cooperation, Competition, or Conflict? *Center for Strategic and International Studies (CSIS)*. (<http://www.jstor.org/stable/resrep23279>, 25. 3. 2024)

Cunningham, M. (2024). The American Case for Taiwan. *The Heritage Foundation*. 27. 3. 2024 (<https://www.heritage.org/asia/report/the-american-case-taiwan>, 1. 4. 2024)

Demarais, A. (2022). How the U.S.-Chinese Technology War Is Changing the World. *Foreign Policy*. 19. 11. 2022. (<https://foreignpolicy.com/2022/11/19/demarais-backfire-sanctions-us-china-technology-war-semiconductors-export-controls-biden/>, 26. 2. 2024)

Drezner, D. W. (2019). Technological change and international relations. *International Relations*, 33(2), 286–303. (<https://doi.org/10.1177/0047117819834629>, 16. 2. 2023)

Etzioni, A. (2016). Freedom of Navigation Assertions: The United States as the World's Policeman. *Armed Forces & Society*, 42(3), 501-517. (<https://doi.org/10.1177/0095327X15599635>, 15. 4. 2024)

Fanell, J. E. (2019). CHINA'S GLOBAL NAVAL STRATEGY AND EXPANDING FORCE STRUCTURE: Pathway to Hegemony. *Naval War College Review*. 72(1), 10–55. (<https://www.jstor.org/stable/26607110>, 3. 3. 2024)

Feigenbaum, E. A. – Schwemlein, J. (2021). How Biden Can Make the Quad Endure. *CARNEGIE*. 11. 3. 2021. (<https://carnegieendowment.org/2021/03/11/how-biden-can-make-quad-endure-pub-84046>, 5. 4. 2024)

Garamone, J. (2023). Japan, South Korea, U.S. Strengthen Trilateral Cooperation. U.S. Department of Defense (DOD). 18. 8. 2023 (<https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/3498451/japan-south-korea-us-strengthen-trilateral-cooperation/>, 7. 4. 2024)

Glaser, C. L. – Kaufmann, C. (1998). What is the Offense-Defense Balance and Can We Measure it? *International Security*, 22(4), 44–82. (<https://doi.org/10.2307/2539240>, 24. 11. 2023)

Gordeeva, E. (2016). A transforming international system and the three approaches to the security dilemma. *European Journal of Futures Research*, 4(6), (<https://doi.org/10.1007/s40309-016-0088-y>, 16. 2. 2024)

Gordon, Ch. (2023). F-22s Deploy to Tinian for First Time as Part of ACE Exercise. *Air and space forces magazine*. 3. 3. 2023 (<https://www.airandspaceforces.com/photos-f-22s-deploy-to-tinian-for-first-time-as-part-of-ace-exercise/>, 12. 3. 2024)

Grohmann, J. (2024a). Symbol průmyslové krize Západu: Fregaty Constellation mají tři roky zpoždění. *Armádní noviny*. 9. 4. 2024 (<https://www.armadninoviny.cz/fregaty-constellation-pro-americke-namornictvo-symbol-prumysloveho-upadku-zapadu.html>, 16. 4. 2024)

Grohmann, J. (2024b). Vesmírný taktický průzkum: Západ získá vojenskou dominanci nad Ruskem a Čínou. *Armádní noviny*. 8. 4. 2024 (<https://www.armadninoviny.cz/vesmirny-real-time-pruzkum-spacex-umozni-vojenskou-dominanci-nad-ruskem-a-cinou.html>, 17. 4. 2024)

Herz, J. H. (2003). The Security Dilemma in International Relations: Background and Present Problems. *International Relations*, 17(4), 411–416. (<https://doi.org/10.1177/0047117803174001>, 16. 2. 2023)

Chan, E. S. Y. (2023). BUILDING A WORLD-CLASS NAVY: THE STORY OF CHINA'S FIRST AIRCRAFT CARRIER. In L. Jaivin, E. S. Klein, & A. L. Ren (Eds.), *Chains* (1st ed., pp. 261–270). *ANU Press*. (<http://www.jstor.org/stable/jj.11930986.26>, 24. 3. 2024)

Christianson, J., Monaghan, S., & Cooke, D. (2023). AUKUS Pillar Two: Advancing the Capabilities of the United States, United Kingdom, and Australia. *Center for Strategic and International Studies (CSIS)*. (<http://www.jstor.org/stable/resrep52062>, 8. 3. 2024)

Institute for Defense and Government Advancement (IDGA) (2024). *Flying into the Future: The NGAD Program Explained*. 7. 2. 2024 (<https://www.idga.org/aviation/articles/the-ngad-program-explained>, 1. 4. 2024)

Jones, S. G. – Palmer, A. (2024). CHINA'S DEFENSE INDUSTRIAL BASE AND CAPABILITIES. In *REBUILDING THE ARSENAL OF DEMOCRACY: The U.S. and Chinese Defense Industrial Bases in an Era of Great Power Competition* (pp. 8–25). *Center for Strategic and International Studies (CSIS)*. (<http://www.jstor.org/stable/resrep58115.5>, 18. 3. 2024)

Kaplan, R. D. (2010). The Geography of Chinese Power: How Far Can Beijing Reach on Land and at Sea? *Foreign Affairs*, 89(3), 22–41. (<http://www.jstor.org/stable/25680913>, 24. 3. 2024)

Kolakowski, C. (2018). A Short History of US Involvement in the Indo-Pacific. *Journal of Indo-Pacific Affairs* 30. 10. 2018 (https://www.airuniversity.af.edu/Portals/10/JIPA/journals/Volume-01_Issue-1/03-V-Kolakowski.pdf, 10. 11. 2023)

Kwan, T. B. (2021). “The effects of our Bombing Efforts”: Allied Strategic Bombing of the Japanese Occupied Territories during World War II. *Air Power History*. 68(3), 41–53. (<https://www.jstor.org/stable/27086683>, 12. 3. 2024)

Law, M. (2023). Top 10 military technology companies putting AI into action. *Technology magazine*. 7. 3. 2023 (<https://technologymagazine.com/top10/top-10-military-technology-companies-putting-AI-into-action>, 17. 4. 2024)

Lewis, J. (2023). AUKUS: A Generational Opportunity. *U. S. Department of State*. 6. 9. 2023 (<https://www.state.gov/aukus-a-generational-opportunity/>, 10. 11. 2023)

Lieber, K. A. (2000). Grasping the Technological Peace: The Offense-Defense Balance and International Security. *International Security*, 25(1), 71–104. (<http://www.jstor.org/stable/2626774>, 12. 12. 2023)

Liff, A. P. – Ikenberry, G. J. (2014). Racing toward tragedy?: China's rise, military competition in the Asia Pacific, and the security dilemma. *International Security*, 39(2), 52-91. (<https://direct.mit.edu/isec/article/39/2/52/12303/Racing-toward-Tragedy-China-s-Rise-Military>, 15. 4. 2024)

Lobell, S. E. (2010). Structural Realism/Offensive and Defensive Realism. *International Studies*. 1. 3. 2010 (https://oxfordre.com/internationalstudies/display/10.1093/acrefore/9780190846626.001.0001/acrefore-9780190846626-e-304?trk=public_post_comment-text, 26. 11. 2023)

Losey, S. (2023). Future fighter program poses key test for US Air Force's design method. *DefenseNews*. 30. 8. 2023 (<https://www.defensenews.com/air/2023/08/30/future-fighter-program-poses-key-test-for-us-air-forces-design-method/>, 2. 4. 2023)

Mainardi, B. (2021). Remembering the Geography in Geopolitics and Indo-Pacific Discourse. *RealClear Defense*. 8. 7. 2021 (https://www.realcleardefense.com/articles/2021/07/08/remembering_the_geography_in_geopolitics_and_indo-pacific_discourse_784643.html, 27. 3. 2024)

Mearsheimer, J. J. (2010). The Gathering Storm: China's Challenge to US Power in Asia. *The Chinese Journal of International Politics*. 3(4), pp. 381–396

Moriyasu, K. (2022). Strategic chokepoints: the new U.S.-China battlegrounds. *NIKKEI Asia*. 27. 4. 2022 (<https://asia.nikkei.com/Politics/International->

relations/Indo-Pacific/Strategic-chokepoints-the-new-U.S.-China-battlegrounds, 31. 3. 2024)

Munir, M. – Safdar, A. (2022). The US Free and Open Indo-Pacific Strategy: Implications for China (2017-present). *P-JMR*. 25. 3. 2022 (<https://bahria.edu.pk/polaris/index.php/the-us-free-and-open-indo-pacific-strategy-implications-for-china-2017-present/>, 3, 4. 2024)

Nexon, D. H. (2009). The Balance of Power in the Balance. *World Politics*, 61(2), 330–359. (<http://www.jstor.org/stable/40263485>, 11. 12. 2023)

O'Rourke, R. (2015). Navy Ford (CVN-78) Class Aircraft Carrier Program: Background and Issues for Congress. *Defense Technic Information Center (DTIC)*. 17. 12. 2015 (<https://apps.dtic.mil/sti/tr/pdf/AD1000794.pdf>, 31. 3. 2024)

O'Rourke, R. (2016). Navy Columbia Class (Ohio replacement) Ballistic Missile Submarine (SSBN [X]) Program: Background and Issues for Congress. *Defense Technic Information Center (DTIC)*. 25. 10. 2016 (<https://apps.dtic.mil/sti/tr/pdf/AD1020900.pdf>, 17. 3. 2024)

Pattanaik, B. – Chauhan, A. (2023). A study of stealth technology. *Materials Today: Proceedings*. 81, 543–546.

Pinsker, R. (2003) Drawing a line in the Taiwan Strait: 'Strategic ambiguity' and its discontents. *Australian Journal of International Affairs*. 57(2), 353–368.

Ratcliffe, R. – Hawkins, A. (2023). „Risk of miscalculation“ rises in South China Sea as Beijing ramps up aggressive tactics. *The Guardian*. 29. 9. 2023 (<https://www.theguardian.com/world/2023/sep/29/risk-of-miscalculation-rises-in-south-china-sea-as-beijing-ramps-up-aggressive-tactics>, 7. 4. 2024)

Russell, J. A. (2020). TWENTY-FIRST-CENTURY INNOVATION PATHWAYS FOR THE U.S. NAVY IN THE AGE OF COMPETITION. *Naval War College Review*. 73(3), 59–84. (<https://www.jstor.org/stable/48739549>, 31. 3. 2024)

Sacks, D. (2023). Why Is Taiwan Important to the United States? *CFR*. 20. 6. 2023 (<https://www.cfr.org/blog/why-taiwan-important-united-states>, 2. 4. 2024)

Scobell, A. – McMahon, M. – Cooper, C. A. (2015). CHINA'S AIRCRAFT CARRIER PROGRAM: Drivers, Developments, Implications. *Naval War College Review*. 68(4), 64–79. (<http://www.jstor.org/stable/26397884>, 20. 3. 2024)

Smith, N. (2024). US aircraft carrier deployed close to Taiwan in warning to China before key election. *The Telegraph*. 14. 1. 2024 (<https://www.telegraph.co.uk/world-news/2024/01/14/taiwan-us-aircraft-carrier-china-election-lai-ching-te/>, 12. 3. 2024)

Sweetman, B. (2023). NGAD – a generational divide? *Royal Aeronautical Society*. 12. 12. 2023 (<https://www.aerosociety.com/news/ngad-a-generational-divide/>, 16. 3. 2024)

Taliaferro, J. W. (2000). Security Seeking under Anarchy: Defensive Realism Revisited. *International Security*, 25(3), 128–161. (<http://www.jstor.org/stable/2626708>, 25. 11. 2023)

Tang, S. (2009). The Security Dilemma: A Conceptual Analysis. *Taylor&Francis Online*. 8. 10. 2023 (<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09636410903133050>, 27. 11. 2023)

Tarini, G. (2014). Fact Sheet: The Ohio-Class Replacement Ballistic Submarine Program. *Center for Arms Control and Non-Proliferation*. 16. 6. 2014

(<https://armscontrolcenter.org/fact-sheet-the-ohio-class-replacement-ballistic-submarine-program/>, 1. 4. 2024)

Thompson, L. (2020). Why Taiwan Has Become The „Geographical Pivot Of History“ In The Pacific Age. *Forbes*. 29. 9. 2020 (<https://www.forbes.com/sites/lorenthompson/2020/09/29/why-taiwan-has-become-the-geographical-pivot-of-history-in-the-pacific-age/>, 4. 2. 2024)

Tirpak, A. J. (2024). USAF Plans 28.48 Billion over 5 Years to Develop New Advanced Fighters, Drone Escorts. *Air and space forces magazine*. 16. 3. 2024 (<https://www.airandspaceforces.com/usaf-2025-ngad-cca-five-year-budget/>, 29. 3. 2024)

Townshend, A. (2023). The AUKUS Submarine Deal Highlights a Tectonic Shift in the U.S.-Australia Alliance. *CARNEGIE*. 27. 3. 2023 (<https://carnegieendowment.org/2023/03/27/aukus-submarine-deal-highlights-tectonic-shift-in-u.s.-australia-alliance-pub-89383>, 7. 4. 2024)

Tran, H. (2024). China's Big Gamble in the South China Sea. *The Diplomat*. 17. 1. 2024 (<https://thediplomat.com/2024/01/chinas-big-gamble-in-the-south-china-sea/>, 22. 2. 2024)

U.S. Department of State (2024). *Fiscal Year 2023 U.S. Arms Transfers and Defense Trade*. 29. 1. 2024 (<https://www.state.gov/fiscal-year-2023-u-s-arms-transfers-and-defense-trade/>, 7. 4. 2024)

U.S. Embassy in Canberra (2023). *AUKUS Joint Leaders Statement*. 14. 3. 2023 (<https://au.usembassy.gov/aukus-joint-leaders-statement/>, 7. 4. 2024)

Wei, Z. (2022). The Evolution of „QUAD“: driving forces, impacts, and prospects. *National Library of Medicine*. 4. 12. 2022 (<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC9734955/>, 4. 4. 2024)

Zhang, F. (2011). Reconceiving the balance of power: a review essay. *Review of International Studies*, 37(2), 641–651. (<http://www.jstor.org/stable/23024613>, 27. 11. 2023)

Zhengyu, W. (2018). Classical geopolitics, realism and the balance of power theory, *Journal of Strategic Studies*, 41(6), 786-823. (<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/01402390.2017.1379398?scroll=top&needAccess=true>, 16. 2. 2024)

Resumé

The current situation in the Pacific region forced the United States to react quickly to the new situation. The United States, which has long been a leader in the region, must face a new challenge in the form of the People's Republic of China. This challenge is a clear priority for the United States. Here we can see a change in the main adversaries of the United States.

My bachelor thesis focuses on describing the actions of the United States using the various parameters of defensive realism such as geographic aspects, technology, security dilemma, and balance of power.

My primary objective was to examine how defensive realism is reflected in the rivalry between the United States and the People's Republic of China. I chose the term of the current administration of President Joe Biden, between 2021 and 2023, as my research period.

In the theoretical part of the thesis, I described the key concepts of defensive realism with which I worked further in the thesis. I have identified the security dilemma and the balance of power as the primary concepts that most influence current events in the Pacific region.

At the beginning of the empirical part of the thesis, I summarized the existing interactions between the United States and the People's Republic of China. Then I began to set out the various evidences of practical steps that the United States has taken in the Pacific theater in the framework of defensive realism and its main symptoms, which I presented in the theoretical part of the thesis.

In the conclusion of this bachelor's thesis, I evaluated the rivalry between the two superpowers to date and answered the main research question, which was why the United States is engaging in the Pacific theater from a defensive realism perspective in the context of its rivalry with the People's Republic of China. I further added my own assessment and possible future developments on this issue.